Per Sivle

STREIK

ARBEIDERROMAN

CHRISTIANIA OG KJØBENHAVN
ALB. CAMMERMEYERS FORLAG
1891

KRISTIANIA. CENTRALTRYKKERIET.

Förord till den elektroniska utgåvan

Verket har hämtats från Nasjonalbiblioteket i Oslo och anpassades för Projekt Runeberg i oktober 2012 av Bert H.

Af Per Sivle er tidligere udkommet:

En Digters Drøm, TidBaanden tilegnet af Simen de vita.

Gat, Fortællinger fra Hverdagslivet,

En tysk Oversættelse af «Streik» vil udkomme.Arbeideren.

Jb ra Haauden til Munclen, idag som igaar,

— ja, slig er jo gjerne Arbeiderens Ivaar.

For Evner og Yrke Tilværelsen bod ham mangengang neppe det daglige Brød; og sæl vil lian prises, om ei han gik træt, for lian uden Bekymring fik spise sig mæt.

Et efter ét rulled Seklerne frem;

Slægter og Meninger skiftcd med dem.

Det bobled, det bølged paa Folkenes Hav, der hævcd sig Tanker, der reiste sig Krav, Legioner af dristige Viljer sig samle saa man — til Kamp for det ny mod det gamle.

— Da slog Trikoloren, med Melding om Seir, sin Vinge ud over Frihcdens Leir.

Per Sivle: Streik. 1Fornyet stod alt i den sprængte Ramme,

— Arbeideren blot var omtrentlig den samme. Vistnok lian midt i det svare Bulder

lofted mod Høiden sin brede Skulder og sendte sit Biik mod det sælsomme Gry,

— men spytted saa raadvild i Næven paany, greb atter om Skaftet, stræved og kaved,

og tsenktc paa Føden, og roted og graved.

Det var, som fodtes han aandelig stum og med Ryggen som skabt til at være krum.

Se, dette voldte den lammende Magt af det tunge Aartuseners Tryk af Foragt; og det tog Tid, for han blev saa lærd, at han fatted sit eget Menneskeværd

— hin svære Lære. For det ved Vorherre: det er smaat med den Kundskab endnu, desvcerre!

Imidlertid gryr det dog ogsaa af Dag for Arbeideren nu og Arbeiderens Sag; hans Lov er ei længer den gamle Vane, og Verden begynder omsider at ane: hans Hjerne kan fostre glødende Tanker,

— at ogsaa hans Bryst har et Hjerte, som banker.Hvo Tidernes Tegn cn Smule forstaar, lian ser, at Arbeidernes Tid, den er vor; med higende Trang de fra Vinter mod Sommer i tunge Pylkinger endelig kommer, stævnende frem, efter Brødres Eksempel, mod Menneskerettighedernes Tempel, slig, at Europas Gnmdvold idag skjælver ved Træsko-Tritmenes Slag; vi liorer alt, de knaker, de gamle Planker, naar de barkede Næver paa Porten banker; vi horer fra tusen Tuseners Nod Fordringen tordne: lietfærd og Brød!

— Og Rigcrne dirrer, og Simlene brever, mens Stemmer sig samler, og Ruabet sig haver: lulc op, luk op! slcyd Slciacn tils ide! luk op, for der sprængcs! luk op itide!Fra Øst sænker sig det brede Dalføre jævnt ned mod Fjorden, som gaar ind fra Vest.

Men hvor Fjorden og Dalen modes, der ligger Byen Lungestrand — paa begge Sider af det langstrakte Udløb, hvor Dalens Elv blander sine Vand masser med Fjordens Sjo.

Det er en gammel-gammel Vittighed, som dog de Borgere af Lauges t r and altid finder lige frisk og fornuielig: at «Langestrand er en laste- fuld By».

Vittighedeu er forresten ganske betegnende. Det er Lasten, som er Langestrands egentlige Grundlægger; Byen staar og falder med Lasten; jo mere Last, des større Velvære — og omvendt; det kan i bogstavelig Forstand med fuld Bet siges, at Langestrands Indvaanere i væsentlig Mon lever og ernærer sig ved Last. Trcelast, ja; — tlii livad Last og Lastefuldhed i anden Tydning augaar, er Langestrand neppe enten værre eller bedre end Byer i Almindelighed,Langestrand er nemlig cn af Norges be- tydeligere Trælastbycr.

En Mængde tilgrænsonde Dalstrøg sender med hver sin Elv Tømmerstøk eftcr Tømmerstok, Hundrcder og Tusener, ned mod Hoveddalen, i hvis Bund dc viltre, fossende Fjcldclvo samler sig til en vandrig Flod, der med majestætisk Vær- dighed skrider udover mod Havet, bærende paa sin brede Ryg Flaade for Flaade af Raalast, efterat hine Losgjængere ovenfra Fjelddalene er koblet sammen til svomniende Holmer af gulblakt, brim- sprettet- Tømmer. .

Men paa begge Elvebredder nede i Lange- strand ligger Sagbrugene med sin Mangfoldighed af blanke, hvæssede Tænder, Flaadcrne fæstes til de nedrammede «Dopper», idet Eiérmandens iudhuggede Mærke angiver, til hvilket Brug de hører hen.

En efter 6n faar saa Stokkerne sig en Staai- hake slaat fast i Skallen ogforsvinder ind gjennem Saghusets Dør — det besørger Dampkraften baade fort og vel. Saa høres der en ilter Frsesen, som slaar over i et langtrukket, klagende Hvin; det er Sagbladene og Tømmerstokken, som gjør Bc- kjendtskab med hinanden.Og det tar ikke lang Tid, for Stokken skikkes ud igjen, i mere kultiveret Tilstand, som Planker, Bord eller «Stav», — der sættes op i sirlige Stabler, hvis lyse Rader og Rækker staar Side om Side langs Elven.

Saa kommer de brede, fladbundede Prammer og tar Stablerne med sig ned paa Havnen, hvor Skibene med sino vældige Lasterum venter dem. Og omsider bærer det da afsted ud i den vide Verden.

— ilen alt dette betegnes i Langéstrand kort og godt med det ene Ord: Lastetrafik.

Ved Langestrands Bygrense i Øst gjør Elven en Bugtning mod Kord; det er Humleviken. Og inde i den ligger Humlevik Sagbrug, et af Byens største, der undertiden har beskjæftiget en Arbeids- styrke paa over et Hundre Mand.

Humlevik Brug blev anlagt i vort Aarhun- dredes forste Halvdel, af gamle Konsul Bernt Kriiger, der i en lang Aarrække var Langestrands storste Matador. Efter hans Dod fortsattes For- retningen af Sonnen, Frantz Kriiger, som, foruden Humlevik Brug, vidtstrakte Skoveiendomme og mange Kontanter, ogsaa arved Faderens Konsultitel.Det var paa hans Kontor, at Oscar Anton Andersen kom som Kontorist og efter nogle Aar

forfremmedes til Fuldmægtig.

— Men hvor meget end Frantz Kriiger havde arvet efter sin Far, saa luivde han dog ikke faat i Arv de Egcnskabcr, som gjorde den gamle til en grundrig Mand.

Frantz Kriiger var en fortrinlig Rytter og en udmærkefc Jæger. ITans Ileste var udsøgtc og lians Geværer førsterangs. Rideture, .Tagtfarter og Reiser i TJdlaudet lagde Beslag paa det aller- meste af hans Tid. Forretningerne derimod kjeded ham, og med dem befatted han sig heller ikke stort. Hvad Driftsaffærerne angik, saa varetoges de omtrent udelukkende af Fuldmægtigen, Oscar Andersen.

— Da kom en Ilostdag som Lyn fra klar Himmel det Budskab, at Konsul Kriiger havde indstillet sine Betalinger. Det skyllecl som en Flom af Forbauselse og Bestyrtelse over Lange- strand, og endnu videre; man vilde ikke tro; — men det var dog Tilfældet. Og Frantz Krugers Bo kom under Konkursbehandling.

. Men ved tredjegangs Auktion over Humlevik Brug med tilhørende Gaard blev det OscarAndresen — som han fra nu a£ skrev sig —, der fik Tilslaget.

Samme Aften fandtes Frantz Kriiger siddendc livlos i Faderens gamle Lænestol; paa Gulvet ved hans Padder laa en Revolver. Han liavde skudt sig en Ivngle gjonnem Tindingen.

— Den ny Brugseier fortsatte Driften med Kraft. Og til hans Held begyndte Tiderne just at gaa op — efter en hidtil nkjendt Maalestok endog; — saa det var den almindelige Mening, at han tjente store Penge. Han forte sig flot som Privat- mand, var driftig og dristig som Porretningsmand.

— Konjunkturerne stod netop paa sit Hoide- punkt, da han fik Nybroen bygget.

Godt og vel en halv Pjerdings Vei nedenfor Humlevik, i Byens Cent rum, liavde og har Lange- strand en prægtig Bro over den brede Elve- munding. Men Oscar Andrésen vilde have Bro nærmere ved, særlig for at faa kortere Vei til Jcrnbanestationen paa Langestrands Sydside. Byens Kommuuebestyrclse afslog imidlertid hans Andragende om Brobyguing.

Men Oscar Andrésen gav sig ikke med det,

— han indseudte et nyt Andragende, dennegang om Koncession til selv at besørge-Broens Bygning, mod i ti Aar at kunne hæve Bropenge; og detteindvilgedes. Han fik ct Aktieselskab dannet, og som første Mand paa Aktielisten stod Oscar An- drésen, for ti Tusen Speciedaler. Saa blev da Humlevikbroen bygget, ctpar Hundrede Fdd nedenfor Bmget, hvor Elven er mindre bred. Der var Port ved det vestre Brohode, og en Brovogter ansattes.

«Og nu skal dc kommunale Knipetiongernc nere i Langestrand faa lære aa ta Pungen op, saasandt de vil sætte Foten paa mi Bru!» sagde Oscar Andresen,

— Men saa var det, at de daarlige Tider kom, først som et uheldvarslende Rygte, der lagde sig koldklamt og lammende over det febrilsk pulserende Forretningsliv med sinc vovede Spe- kulationer, — siden efterhvert med den stadige Nedgangs haandgribelige, ubonhorlige Vtrkcliglied. Stansningcr og Konkurser hørte til Dagens Orden

— med alle de deraf følgende Fataliteter.

Og heller ikke Brugener Oscar Andrésen gik fri. Han tabte enorme Summer, baade paa Lastedriften og ved Kautionsforpligtelser, — saa man vented, han skulde ramle hvad Dag som helst.

«Ja, naa holder nok endelig engang Frantz Kriiger Opgjor med Fiildmægtigen sin,» var der nogen, som ytred.Oscar Andrésen stod dog Kulingen alligevel. Han holdt det gaaende, om end med mindsket Styrke; og lidt efter lidt var hans Kredit igjen fæstnet, og.Driften atter j Opgang.

—- Saa hændte det, at Hans Majestffit Kongen paa Gjennomreise opholdt sig ctpar Timers Tid i Langestrand, ved livilken Leilighed Byens bedste Borgere samletles om Landsfaderen til en splendid Diner i Langestrands Festivitetslokale. Borger- mesteren holdt Talen for Majestætcn. Men paa Grund af Politimesterensplndselige

Sygdomsforfald maattc man faa Oscar Andrésen, der var kjendt af Langestrands-Elitcu som en altid vel disponeret Leiligliedstaler, til at ndbringe Skaalen for Bro- derlandet.

Endnu inden Aarcts Udgang havde han en Orden paa Brystet.

Og saa var der ingen, som nægted Brugseier Oscar Andrésen Plads blandt det langestrandske Samfunds anerkjendte Stotter.Naar Vintren for Alvor tar fat, og Isen lægger eig over Elven, cia stanser Arbeidet paa Sagbrugene, til det atter er Vaar. — Og Arbei- derne gaar hver sin Vei, med den sidste Ugclon i Lommen.

Lykkelig den, der i Sommertiden har lagt noget tilside af den faste Fortjeneste. Men altfor mange er de, som mua stole paa det uvisse, hvor det gjælder at skaffe sig og sine det, der skal bides og brændes til Livets nodtørftigsto Ophold i Vintrens Lob.

Allerede en af de første Dage i November var Brugene stanset, og Vintren var iaar usæd- vanlig haard, Fortjenesten liden, og der hersked Savn og Nod i mange Arbeiderhjem,Det var den sorte Ciehorie-Kaffes og det bare Brods Tid i Langestrands Fattigkvarterer.

— Det er ikke blot den fornemme Verden, som har «Saisoncr», — Fattigfolk har sine, de ogsaa.

Per Amundsen var Son af en Tomtearbeider, og havde tidlig lært, hvad det vil sige at sulte.

Paa Skolen blev Læreren snart opmærksom paa hans gode Evner og store Lærelyst; lian tog sig af ham i særlig Grad, gav ham endog Privat- undervisning og laante ham Boger. Vintren cfter sin Konfirmation fik han Anledning til at bcsøge en Aftenskole. Og det var ret respektabelt, hvad han paa den Maade fik lært. Han skrev en smuk Haand, hans Stil var let og upaakhigelig korrekt, og i Regning var han særdeles flink. Per Amund- sen var endog Mand for at lage fornøielige Viser, som han selv med stor Bravur foredrog; en af dem — en harmløs Lokalrevy — kom til og med i Trykken og blev solgt for to Skilling Stykket paa Langestrands Gader. Flere af hans Viser gik paa «Fal 1 e ra» -M el o d i en, — og saa gav man ham Opnavnet «ffei f aller a»- — Han var glad i Selskab, munter og godlidelig. og havde mange Kammerater; det traf en Gang imeilem, at liantog sig en Taar over Tørsten. — Om Somren havde lian i en Aarrække vært Stavskjærer paa Humlevik Brug — middels dygtig som Arbeider. Om Vintren var han mest beskjæftiget med, livad der hos Byens Smaahandlende kunde faldo af Regnskabsføfsel og Opgjør, hvorved lian tjente forholdsvis bra. — I Tyveaarsaldercn gift cd han sig, og fem Aar efter havde han tre Barn, i et hyggeligt, velstelt Hjem.

For Læsning var han fremdeles meget interes- seret; lian holdt etpar Aviser, benytted sig flittigt af Bogsamlingen i Langestrands Arbeiderforening, og fulgte saaledes ganske godt med i do Sporgs- inaal, som sterkest var oppe i Tiden.

— ilen saa var det et Aar, at der var Stor- tingsvalg, og Langestrand skulde jo ogsaa have sin Repræscntant,

Da gjorde Per Amundsen noget, som kom ham dyrt at staa.

Det trak for Alvor op til politisk Uvcir i Norge dengatig. Langestrand havde hidtil vært betragtet som et landsgyidigt Monster paa god gammeldags Loyalitet, Men nu gik Byens Arbeider- forening pludselig hen og opstilled en Valgmands- liste, paa hvilken ikke Byfogden og ikke KonsulDahl og ikke Brugseier Oscar Andrésen, j;i ikke engang selve Brovst Carlsen stocl.

Og Per Amundsen havde vært Medlem af Arbeiderforeningens Listekomité.

Næste Dag blev lian kaldt op paa Chefens Kontor.

Osear Andrésen var vred, meget vred, saa vred, at Ordene skur red og skreg ham i Halsen.

«Du var jo med derncre i Arbeiderforeningen

— hva?»

«Ja — jei var valgt — og saa — —»

«Det er nok! — Men jei skal — Fan snyte og tørke mei! — lære dere, at jei inte vil vite a noen socialistisk

Rabulisme og fritænkersk Hei- fallera innenfor mine Grænser! — forstaar du det! Væk med dei!» — han slog i Bordet — «fort!»

Den Kvæld havned Per Amundsen i Fylle- arresten under Langesfcrauds Raadstue. Og som Tiden skred fremover, havned haus likeste Indbo og Losore Stykke for Stykke hos Byens Pantc- laaner.

«Hvis noen har Lost til at vite, hvem jei er, saa er jei blot en Arbeidsmann, og heter bare Per. Og her har jei hjemme, i Langestrands By; og derfor er jei ossaa saa fornoiet og kry.For — Venner! — jei forsikrer, I kan tro mei

paa mit Ord, at endda jci har vanket saa vidcnom paa Jord, i Holmestrand og Horten, ja endog paa Moss, saa er det dog kun Langestrand i Langestrand hos os.

Her var det, at Far min han trællcd og han sled, her drak han sei full for sine sure, salte Sved. Her kom han paa Kassa,* her daitoM lian ifjor,

— og her er det ossaa, jei har traadt i hasses

Spor.

Ak, ingensteds er Himlen saa klar og blaa og

skjou!

ak, ingensteds er Silclen saa ul og gul og grøn! og ingensteds i Verden man skuer saa tidt: Grossererne alt rundere, hvergang de gaar Fallit!

Ei nogensteds paa Jorden — det er en afgjort

Sag —

har Brænnevin og Bayer saa lifli en Smag!

Og Krovært og Kjøbmand, her er de saa bli,

— naar bare de faar Penger, saa fyller de i.

Hurra, det er lysteligt idag som igaar!

— slik var det ifjor, og slik er det iaar.

* Kassa = Fattigkassen; daua = døde.Og dersom jei blir sjuk, det bekymrer mei kun lidt: jei tar mei blot cn Sultekur — og den faar jei frit.

Af Stat og Kommyne har jei intet Bryderi; eu Arbeidsmann i Norje, det gamle, det fri, kan folde sine Hænder og sætte sei ned,

— og endda faar han ha sine Filler ifred.

Saa lever jei saa lystig, til jei dauer tilsidst.

— Men det vil jei sige —- og jagu er det vist: nn Fattigmann i Lauges trand, som jei og mange er, kan aldrig faa det bedre i Helvete enn her.»

— Det var Per Amundsen, som en Kvæld i Marts Maaned hin strænge Vinter sang denne Vise i en af Skjænkestuerne lios Restauratør Bertel Talleberg.

Per Amundsen havde fort en ulykkelig Til- værelse i de halvtredje Aårs Tid, siden Osear Andrésen jog ham væk fra Humlevik Brug. Ingen af Byens andre Brugsherrer vikle tage ham i Tjeneste; han var en mærliet Mand i den lange- strandske Opinion — mærket som Rabulist og som forfalden. Og hvad dette sidste angik, da kunde det med stedse større Såndhed siges om ham; han dralt — drak, hvor der bare gaves Anledning. Han gled og gled og havde ikke

Per Siv te: Stroik, 2Karakterknift til for Alvor at stoppe Farten ned. ad Bakke. Hau prøved atter og atter at vinde

Herredomme over sig selv; engang drev lian det til ikke at smage Spirituosa en hel Uge igjeimem. Men saa bar det igjen over i det gamle Spor. Han sneg sig saa mangen en Søndag om Gadc- hjoniet, — for saa ud paa Kvælden at komme fuld tilbage; og da var han brautende eller sentimental, alt eftersom hans Kone skjændte eller græd,

I Hjemmet — om det kunde kuldes slig, det lave, glisne Kvistværelse, hvor Familien fortiden havde Tilhold — var der deu bare Elendiglied, Konen stræved med Vask og Syn ing for Frem- mede. Men de fattige Skillinger, hun paa den Vis fik «lidt sig til, kunde ikke dække selv den værste Nød; og af de Penge, som Manden fra Tid til anden ved forskjellig Beskjæftigelse tjente, var Kestauratorernes Part i Regelen den sikreste og største.

Viser laged han fremdeles — i det sidste helst Nidviser — og sang dem gjerne, naar der var nogen, som for at have Loier spenderte paa ham et Glas 01 eller en Dram.

Han havde været vakker som ung, tindrende blaaoiet, med ct ovalt, ly slet Ansigt under detaskefarvede, fyldige Ilaar, Men nu — i Tredivc- aarsaldéren — saa han slet ikke tiltalende ud; det altfor stærke Farveskjær over de lasket-fyldige Kinder virked uhyggeligt.

— Den Aften iiidc hos Bertel Talleberg var han allerede saa temmelig paa en Snurr; da han sang Visen. Han sad i Trsesofaen mejlein begge Vinduer paa Langvæggen, og 0111 det store, runde Bord foran ham havde et halvt Snes Personer efterhaanden snmlct sig —- en gammel, bred Tom- merhandler fra Oplandet, etpar Sjømænd, Resten Byfolk af Arbeid ski assen.

«Ha ha ha!» lo de ikor, da Per Amundsen havde endt siti Vise.

«Ja, du Per Amundsen, da heter intc Ilcifallera for ingentingen, du! — lystigere Stubb har jei iutc hort paa længe,» sagde Skomager Paulsen.

«Lystig, ja'.'» svarte Per Amundseu, «det sku jei tru! — saa lystig,' at dersom dere forsto den — som dere inte gjor —, saa fik vi Taarer i Auene alle sammen ula bare klinkenes Lystighet;

— for jei skal si dere, at den Visa er akkurat likesaa morosam som jei sjøl, den.»

«He he! — ha ha!* lo Koret.

« Vi maa pinadø ha en Omgang paa det der,— elleve Drammer aa tre Flasker 01!» — det var Oplandsbondcn, som havde Ordet.

Det forlangte kom.

«Saa drak vi, da; værsgo!»

«Ja nok!» raabte Der Amundsen, «— la vors bare svelje i vors — 01 og Brænnevin og Sult og Uret og Fusk og Fanteri og Humlevik Dampsag og Oscar Andrésen og hele Hurven !» — —

Drammen for ned.

— — «Men saa er der noe, som heter T)agen der paa, Gutter! og da kan det være, vi kommer tell aa gi det alt ihop fra vors igjen; og da vil der, Herren forsorje mei! lukte saa vondt over hele Langestrand og endda videre ikring, at Storfolka flyr med Lormnetørklæ for Niesa like lukt- paa aapne Vanne! — Men det bryr vi vors inte om Ikvæll, for ikvæll saa drikker og jubi- lerer vi og lar Dagen irnorra ha nok med sin egen Plage, som skrevet staar! — — Skaal!» — —

Et Glas Øl gik samme Vel som Drammen.

--«Vet dere, hva en Revolution er for

noe? — jo, det skal jei sl dere:: det er, naar som atte Samfunne bur vært paa Rangel og blir fylle- sjukt, det, Gutter! — for da kaster det op!»

«Ha ha ha! — ho ho ho!»fJe mener, det er hau Marcus Thrane sjal, som er kommen lier ikvæll,» sagde Tømmer-

handleren, — «for hau ossaa snakka saa mye om dettane Samfunne. — Jo sku tru, je var med i den Leiken, je! — Ja, je var naa bare Tounner- floter, dcngangen; vi sanka vors mod Ljaaer og Økser og Greip paa Aksla, JIusmænner og Te- nestegutter — vi var over et halvt Hundre Mann. Og én gik foran og tuta i et Bukkelionn, og saa marsjerte vi op tell Storkaksen paa Nøkkerud og spurte, om lian værsgo vildc være saa innerli forbanna snill aa dele med vors. Han sto paa Trappa og var saa rædd, at han skalv i Kuæa, saa den feite Magen hasscs dirra, der den hang.

— Og saa kom der ut paa Bakken Spekekjøt og 01 og Brænncvin, saamye vi bare vilde ba, der var nok aa ta uta, og det vi inte fokk, det henta vi sjel. Og saa aat og drak vi, alt det vi bare orka; men noe anna enn Mat og Drikke rørte vi inte. — Saa skreik vi Hurra for Knut Nøkkerud, saa det var, som atte det rivna i Xokkerud-Aaseu. Og dermed saa stelte vi vors op igjen og marsjerte nerover mot Brofos-Værlcet. — Men saa fekk vi spurgt, at tell Brofos var der kommet en Trop Soldaterer med baade Rifler og Bagn eter og alt muli. Jo, da ble der en annen Laat i Bjølla; —forsyne mei, flau vi inte, som var Skrubben etter vors, hver tell sin Kant og stakk vors bort, saa godt vi kunde. — Naa, vi slap inte med *det*, inte; noen a vors ble straffa, — je for min Part ble inte sat fast, men je laut en hel Vaar fløte Tømmer for Nøkkerud-Kaksen uten annen Løn enn snaue Kosten, — det var Betingelsen, da je kom aa ba saa pent for mei, øg det var Betalingen for *min* Andel i Gjæstebude ute paa Nøkkerudbakken. — Aa ja, det er saa mye gæli, man finner paa, naar som atte man inte har Vett.»

Doren til de indre Værelser gik op, og i Døraabningen kom tilsyne Verten selv, Bertel Talleberg, en middelaldrende Mand, høi, mager og mørk, med Skjæg A la Yankee—han havde jo ogsaa vært nogle Aar i Amerika. Han var kjendt som Langestrands mest drevne Kortspiller; man paastod, at Størsteparten af sin ikke ubetydelige Formue havde han vundet i Kortspil. — Det fortaltes, at da hans Datter kom i Skole, og Lærerinden spurgte, om hun kunde *tælle*, tog den lille raskt fat: «seks — syv — otte — ni — ti.»

— «Men kjære Barn,» sagde Lærerinden, «hvorfor begynder du med *seks*?» «Jo,» svarte Jentungen resolut, «vi bruker inte aa ha Smaakorta *med*.» —Tallebergs Rygté var i det hele tagct aldeles ikkedet bedste; men smidig som han var, havde han saa omtrentlig sluppet for at faa Justitsens Klør i sine Affærer.

«Nei se — et helt Selskab! — Goddag, Ole Sørhaug, velkommen tell Byen! — Og Goddag, Per Amundsen — Tak for sidst-U

Per Amundsen reiste sig. «Bare etpar Or i Erfrum, Talleberg,» sagde han. — De to gik tilside.

«Jei vil be Dere saa pent, la mei faa igjen den Gullringen, Di spelte a mei; — det er jo Forlovelsesringen min, — — og Kona mi har spurgt etter den; men saa har jei sagt, at den

var hos Gullsmeden for aa stelles paa.--Dl

faar være saa innerli snill — —»

«Spelte? — har Di hanske glemt, at Di fik to Flasker 01 paa den, ossaa, Far? — Di var da vel inte saa full, vel? — Ja, har Di Pengene, saa naturlivis. — — Det er jo bare fem Kroner, og Di vet, Di har to Uker aa løpe paa med Innløsningen.»

«Jei hadde ossaa en Fetnkroneseddel ikvæll, da jei kom lierop; men saa var Di inte hjemme, og — ja nu har jei nok inte mere enn saa paalag tre Kroner igjen, — Resten ligger derhenne i Diske- kassa Deres. — Men Di faar være saa innerli---»«Nei — da er det inte værdt, vi snakker mere om den Tingen ikvæll,» svarte Talleberg tørt og gik atter hen til Bordet. — «Si mei, er han inte Onkelen Deres, Per Amundsen, han gamle «Herre- gud i Kaalrabien», dom kaller, — han Naboen min oppe paa Haugen her like bakenfor?»

«Jo, han er Morbror min.» f Ja, han skylder mei noen Penger, som han fik laant, a mei, da de to Barna hasses reiste tell Amerika. Jei har jo Pant i Hytta og Haugen og hele Greia, naturlivis. Men naa, siden han ble vanfør — Stakkar —, kan lian inte engang greie Renter ennsie Afdrag, — saa det blir vel tell det, at han faar flotte tell Vaaren. Jei har allerede saa smaat tænkt paa aa anlægge en Sommerrestaurasjoh deroppe.»

«Hor lier, Gutter!» sagde Per Amundsen, «er det inte gamle Kong Salomon, som sier etsteds, at den, som begynner med aa snyte for aa leve, han slutter med aa leve for aa snyte? — er det inte saa, der staar, Talleberg?»

Der trak op til Smil i samtlige Ansigter — und- tagen Tallebergs. tJei er iute saa bibelsprængt, jei,» svarte denne hurtig. — — — «Uff, jei er saa plaget uta Liktome,» fortsatte han og tog sig over Taaen paa den ene Sko, — edet gjor vir-keli saa vondt, saa!* — Det var tydeligt, at han vilde lede Samtalen bort fra Per Amundsens Skriftsted

«Pyt!» mente Per Amundsen, «det er da den smaleste Sak af Verden aa kurere for Lik- torne, lei!»

»Ja, kunde Di saasannt det, — saa skal jei love Dere to stive Toddyer for hver Liktorn, Di skaffer mei a med — saa den inte kommer igjen, da, begrapelivis.»

«Di tar vel et Glas med, Talleberg? sagde Oplandsbonden.

«Jo tak — for Selskabs Skyld, saa — —».

«La vors saa faa en ny Omgang.»

«Straks! — Oline, en ny Omgang! — Dram- mer og 01!»

Det var snart besørget.

«2saa ja, Per Amundsen,» sagde Talleberg, da de havde tømt Glassene, «saa var det det med disse Liktornene, da?»

«Jo, det er grei Skuring. Di skal bare ta og flaa en Tosk eller en Fattigmann og gjorc Dere Sko uta Hua. — Men Di skulde vel aldri kjenne den Resepten for — vel?»

Talleberg blev morkerød i Ansigtet. «PasDi Kjæften Dcrcs, Di, HeifaUeraen! og ut med Dere! — skal jei hjælpe Dere kanske?»

«Nei, saa stor en Slusk er jei enuaa inte hiet, at jei inte holler mei for go tell aa bli kasta paa Dor a han Bertel Talleberg.»

Og Per Amundsen reiste sig, satte Hatten paa tre Haar og gik — med stram Holdning, men noget usikre Skridt — over Gulvet og ud.

— Doren blev slaat haardt i efter ham.ur.

Restauratør Tallebergs Hus, beliggende om- trent midtveis mellem Langestrands to Broer, var mindst af alt beregnet paa Restaurationstrafik, daden rigc Pebersvend, Rektor Preus, lod det bygge — i Trctiaarene. 'I)et var elegant i Rektorens Tid — et af de vakreste Huse i hele Langestrand.

Og oppe paa Hangen bag Huset, med smult Udsigt over By og Havn, lad Prens bvgge en rummelig Sommerpaviljong, cirkelrund i Omkreds, med etTag, der stak op i Pyramideform og endte i en Flngstang. Dette Lysthus file i Folkcmnnde Navnet «Kctalfabien», — som sletikke passed saa ilde, for det var i sin Form virkelig ikke uligt en Kaalrabi, som stod paa Hodet, nied Roden tilveirs.

— Nu ja, omsider døde da Rektor Preus. Der blev Arvesag om Boet; den drog hele ti Aar ud, og i denne Tid forfaldt Husene stygt. Endelig blev de solgt, men ikke samlet. Det varcn Inkassator, som blev ved Hovedbygningen; men «Kaalrabien». kjøbtes af Ole Augustinussen, Sagarbeider ved Humlevik Brug.

Ole Augustinussen havde i sin Ungdom vært- Sjømand; men efter et fi-ygteligt Forlis nede paa den jydskc Kyst, ved hvilket han var den eneste, der reddedes, sagde han Sjoen Farvel og begyndtc

— i Femogfcyveaarsalderen — som Arbeider hos gamle Konsul Kriiger.

Het var ved Konsulens Hjælp — gamle Kriiger var som cn Far for sine Arbeidere —, at Ole Augustinussen fik «Kaalrabien» kjobt — den- gang, da han just stod i Bcgreb med at gifte sig. Han dytted og flikked og stelte paa Huset, saa- godt Raad var, panelte, fik lagt etslags Loft op, sat ny Vinduer ind, og endelig Rummet afdelt i tre Værelser, hvoraf det ene blev indrettet til Kjøkken. Det var jo rigtignok en yderst eien- dommelig

Familiebekvemmelighed; — «men saa har jei da mit eget Tak over Hode — Herregud !» sagde Ole Augustinussen. Det var nu saadan hans Vane, det at læggo et «Herregud» til som Omkvæd; men saa fik han da ogsaa al sin Dag gaa under Kjcndingsnavnet «Herregud i Kctal- rabim».Der kom, soin Tiden gik, mange Born i Huset — otte i det hele; men tre af dem døde i ung Alder. Det var akkurat saapas, at Mau- dens Fortjeneste fra Aar til andet kunde bære Faimliens tarvelige Underhold; Nød liavde de dog egentlig ikke lidt.

Nu var Konen gjemt i Jorden, og to af Bomene, en Gut og en Pige, reist over til Amerika. Jensine, de nældste Datter, blev gift med en Sagarbeider, Kristoffer Olsen, der var ligesaa ung og ligesaa fattig som hun selv, Ogsaa de — og deres to Børn — liavde Tilhold i «Kaalrabien». Kristoffer Olsen var en spaådlemmet, sml, ædruelig Mand, som aldrig laa paa Ladsiden, hvor der var noget at tjene. Om "Vintrene pleied han at være ude paa Tømmerhugst i de nærmeste Bygder; men hin Vinter havde han fordetmeste vært nodt til at holde sig hjemme, af Mangel paa Arbeide.

— Og oppe i «Kaalrabien» sad desuden JIuscts yngste Datter, med et Spædbarn påa Fanget. Seksten Aar gammel tog hun ud at tjene; men endnu før to Aar var gaat, kom hun hjem igjen, fordi hun maatte. — «Du Stine, du Stine! —ja Herregud, du Stine!» var det eneste, den gamle sagde, da hun kom med sin Skam;men det rykked og dirrcd ham i dc fu rede Kinder og om den stramme Mund.

— Jo, dc var godt pakket, de tre Rum hos «Herregud i Kaalrabien». For saa var det endou Sønnen Hans Teodor. Og lum var det gildeste, Ole Augustinussen liavde igjen efter sit slidaomme IJv. Det var en staut, arbeidsdygtig Gufc, hoi og bredskuldret som Faderen, letlynt og snil, kraftig i Ann. men heller vek af Sindclasr. —

O ' o

Ogsaa Hans Teodor liavde Arbeide paa Humle- vik Brug; og hvad der især var heldigt: hau var en af de faa, som ogsaa om Vintren liavde stadig Beskjæftigelse dersteds — med Sneskuf- ning og hvad ellers kunde falde for at holde Bruget i Orden. Uden dette beskedae Erhverv er det mer end sandsvnligt, at Folkene i «Kaalrabien» den Vinter havde vært henvist til ligefrem at sulte, eller til Fattigkassen — eller nok helst begge Dele.

— Det var dog ikke bare den st.ansede Brugsdrift, den strængc Frost og Stines Ufserd, som gjorde det A ars Vinter i saa særlig en Grad tung og trist for Familien i «Kaalrabien», — der var ogsaa kommet liogct andet til. En af de sidste Dage, Bruget var i Virksomhed Hosten forud, blev nemlig Ole Augustinussen gjort til en vanfør Mand — vanfør for hele Livet,I 37 Aar havde lian vært Sagarbeider; i 17 Aar liavde han staut ved Cirkelsagen paa Humlevik Brug, og de runde, blanke Staalskiver med sin Mangfoldighcd af hvasse Tænder havde villigt lystret haus Ledelse og skaaret op Tusener af Tomniérstokke under sin lynsnare Ivredsen om sit eget Midtpunkt, — uden saa meget som at hugge en Tand i Sagstyrcrens ovede Hænder. — Og saa skulde det komme alligevel, — Gud ved, hvordan det kunde gaa for sig — den gamle Maud begreb det ikke selv —; han har vel et Øieblik staat saadan i sine egne Tanker, mens Stokken gled henover Banen og blev Tomme for Tomme til Planker — kanske har han vendt sig en Smule til Siden — — — og saa var det gjort, i en Brøkdel af et Sekund. Hau husked, at han pludselig kjendte som et brændende skarpt Piskeslag over det venstre Ha audi cd; men da han skulde se til, saa var Haanden borte, og den livide Benpibe stak frem i det røde Kjød;

Ole Augustiuussen var en stærk Mand, lian besvimed ikke. Hau var i samme Øieblik klar over Stillingen, hau vikled resolut sin tomte Madpose om Armstumpen og raabte påa Folk, at de maatte springe efter Doktor. Værkets fasteLæge bodde lige ved, og heldigvis var han hjemme; han kom i cn Fart og fik Armen forbundet.

Saa blev Ole Augustinussen kjort hjem til «Kaalrabicns og lagt tilsengs.

— Det kunde vel være en Ugcs Tid eller saa efter Katastrofen. Den gamle.havde Saarfeber.

«Hans Teodor,» sagde han med ét — lavt, men indtrængende, «Hans Teodor, hvor ble hu a?»

«Hvem ?*

»Hanna! — Hanna vel, skjenner du! — hvor ble hu «?»

«Du er saa sjuk, naa Far,' — bare lig stille

— — — saa skal jei fortælle dei det siden.»

Nei, han vilde vide det straks! Han blev ivrig — hidsig.

Og Hans Teodor fortalte da paa lempeligste Maade Sandheden, som var den, at Haanden maatte være faldt ned under Saghusgulvet, sammen med Sagmugget; men det havde ingen kommet til at tænke paa, da, med det samme. Det traf sig ogsaa slig, at en Maåd just var nedenunder og holdt paa at skovle Sagmugg; og han havde ingenting; set. — Siden havde baade Hans Teodor

O O

og andre atter og atter ledt og gravet i den vældige Sagmuggmasse — desværre uden Resultat.— «Men vi skal inte gi vors, Far! — — bare lig naa stille!»

Meddelelsen gjorde et voldsomt Indtryk paa den syge, hans Ansigt fortrak sig af Rredsel og Smerte, han reiste sig op og vilde frem. I)a sprang Blodet ud under Forbindingen, og han faldt besvimet tilbage i Sengen. — Men han buk- ked dog ikke under dengang heller, endda det var yderst nær ved. Og soin det led, tog han paa at friskne til: men i to lange Maaneder maatte han holde Sengen, før endelig Saaret for Alvor havde begyndt at lukkes af Hud.

.

Haanden blev ikke fundet, og dette var Ole Augustinussen en Kilde til bitter Sorg. — Det værker saa i venstre Hanna mi,» kunde man høre ham sige; — «jei kjenner saa tydeli, hosseu det stikker og river ut i hver eneste Fingertupp.

— Aa ja, det er vel kristen Jor, du skriker etter, der du ligger, Stakkar — bare jei kunde saasannt hjælpe dci! Vi sleit mye vondt isammens, vi, og en tru Træl, det var du i dine Dager! — Aa ja ja, — Herregud!»

Per Sivle: Streik.

3IV.

Ja saadan eu Vinter — med’ slig en ustyrte- lig Snemængde og slig cn Kulde! Sneen hobed sig op Lag paa Lag, og Gader og Veie saa ud som Halvtunneller — der atter og atter maatte aabnes; for ret som det. var kom Nordenvindien med en Snekave foran sig farende ned gjen-

11 em Stangeland-Skaret og lukked dem. Gamle Folk sagde, at slig en Sneviuter kunde de ikke mindes.

Og saadan som Frosten bed og stak og skar i hver eneste bar Hndflæk, den var istaiid til at lede op. — Endog Oscar Andrésen gryssed sig, naar han 0111 Ettermiddagen steg ud af sit lune Hus — i Kravestøvler, Skrubskindspels og Skind- lue, forat kjøre sin vante Tur ned til Byens Klubb. Han gryssed sig; — og dog var det bare den brunrøde, spidse TSæsc med den store, rødbrune Knebelsbart forneden og to blaa Brilleglas for-oven, som stak ubeskyttet frem; — Hesten var Pelsværk.

Og naar han sent gaa Kvæld atter skulde i Slæden og hjemover, efterat Kortene var lagt til- side, fik han sig endnu en varm-varm Toddy paa Faldrebet for Kuldens Skyld. — «Huttetu for en Vinter! — bare det snart var Vaar igjen!»

—Men det var ikke alle i Langestrand, som havde Kravestøvler og Skrubskindspels og Skind- lue og en varm Toddy paa Faldrebet, naar de skulde stikke Næséh udenfor Doren. For mange

— altfor mange — var det smaat nok med det lune Hus ogsaa, og smaat nok med Mad og smaat nok med Klær, — og endda fik de se til at leve. Men ogsaa de sagde: «Huttetu for en Vinter! — bare det snart var Vaar igjen!»

Ja, hele Langestraiid vented med Længsel paa Vaaren.

Oscar Andrésen vented — og ikke bare af den Grund, at Frosten tog Knibetag i hans Næse, naar han var ude paa Kjøretur. Men haus Tomter stod fukle af færdigskaaret Last. Han havde nemlig solgt fors vindende lidet Høsten Iforveien

— gjort det med Hensigt; for Priserne syntes ham for smaa, og saa lod hau det allermeste afsin Last staa over, i Forventning om bedre Tider til Vaaren.

Og lians Arbeidere vented, og deres Koner og Børn vented. For naar Brugstrafiken igjen begyndte, saa blev der bedre for Penge, og bedre Mad at faa, hyggeligere inde og varmere ude,

— og det vikle altsammen ske, naar der atter var Vaar.

Og nede paa Havnen laa Lasteskudcrne for- ladte og fastfrosne i Isen; de laa der med sine tomme Lastcrum og vented — eller rettere, det var deres Redere og Bossetninger oppe iland, som vented — paa Islosning og Indlaslning og Udfart, — naar bare der engang atter blev Vaar!

— Men det trak ud. Det var allerede i April, og endnu var det fuld Vinter.

— Jo, saa endelig ved Midten af Maaneden blev det Sondeuveir, med mildere Luft, — det strøg som et forløsende Haab om Vaar og Som- mer indover den frostbundne Dal.

Men Vintren stritted seigt imod — den vilde ikke vige Pladsen; og hvad Sømlenvinden og Solen vandt ind om Dagene, blev tilbageerobret i de kolde Nættor, for da frøs alt til igjen. — Slig holdt de hinauden saa omtrentlig i Schak on Uges Tid. Men saa begyndte Vaarens Avant-garde at faa Overtagct; Sneen blev for hver Dag bloderc, og Nattefrosten havde mistet sin Magt. Solen stak varmt og der samled sig Tøvand, som sived frern under Snelaget og undergraved fra Grunden af — lydløst, men ntrætteligt — de stive, opblæste Sneskavler. — Oppe i Lierne kom den ene mørke Knause eftcr den anden tilsyne, og henover Markerne lofted de blegbrune Tuer sine vaade, pjuskede Hoder. — Snetæppet over Isen nede paa Elven fik blaa Flækkcr og Striber; og snart flød Tøvandet i blanke Bække — man kalder dem «Overvand» — nedad det tykke Isgulv.

— Jo, dcttc maatte være Yaaren! — og Tusener vinterklernte Hjerter hilste den vel- kommen,

— Jo vist maatte det være Vaaren! Det mente ogsaa en liden Bi, som en solblank ZNI id- dagsstund glotted paa Kubedøren og kikked ud. Og en ensom Stær oppe paa Meningen mente det samme, og en enkelt Lærke, der ilsoint strøg iienover langs Gjærdet, var af selvsamme Mening. De var jo begge to kommet forat varsle Vaar; og de gjorde sit bedste, men de fros saa bitter- ligt, og do kunde ikke for, at Prosten sltreg med i deres egen Stemme.Vaar maatte det clog alligevel være, og Vaaren maa komme med Sang. — Det vidste ogsaa Arbeiderne ved Humlevik Brug, og Lær- kens og Stærens første Toner var dem kjendte og kjære Vaarbudskab. — Mén et endnu kjærere Vaarbudskab var den Melodi, til hvilken dc sang sin Opsang, de Arbeidere, der just var beskjæftiget ved Elvebredden med at ramme ned og fæstne dc Stolper — eller «Dopper» —, til hvilke A arets Flaader af Sagtommer skulde hægtes fast. Den svære «Hambuk» heistes op under Stativet og faldt saa med sin Skippimds-Tyngde ned paa den understaaende «Doppe» — Gang paa Gang; og imens lød det i Takt:

< Der gaar 611! op med to! lang saa tre! og Hurra for fire!

Heifallerallera!

falleral-lal-la! .

hei fall-lera!

Klokken er slagen: to Kroner Dagen!

Klokken vil slaa:tre skal vi faa!

Hei Merallera!

falleral-lal-la!

hei-fall-le-ra!»

— Jo, nu blev det ganske sikkert Vaar! —

— Men se det mente dog ikke Nordenvinden. Og ned gjennem Stangeland-Skaret kom den atter farende med en

Snekave foran sig og fulgt af en Kulde, som fik alle Vaarhaab til at stivne. Vin- tren blev atter sat paa Herskerstolen, Hullerne i hans Snckaabe stoppedeB, og Tøvandet blev til Is, hvori Frosten spottende skratted og knirked, naar man gik henover.

Og Stæren og Lærken forsvandt. Kanske frøs de ihjel? — det er ikke usandsynligt; for der er jo saamange Fugle, som fryser, ihjel, naar de er fortidligt ude.

— Men hvor det saa end blev a f Lærkeu og Stæren, saa var det nu de, som havde Ret alligevel: det var dog den virkelige Vaar, de havde sunget for — om de kanhænde ikke selv naadde at se den i dens Scir.

Thi nu kom den for fuldt Alvor, og det med en eneste Gang, — kom rullende paa sommer- varme Lnftbolger frå Syd, med en vedholdende, voldsom Styrt af Regn.- Og om det Tøbrud og Isbrud, som der den- gang — i den første Uge af Mai — blev, vil det vistnok længe gaa Frasagn i Langestrand og tilgrænsende Strog.

— Det suste i Luften, og det suste paa Jorden. Det sraelted og sirled og raudt og fossed,

— hele Snemængden var som feiet væk i Lobet af en Uge.

Paa Elven gik der en alenhoi Flom af To- vand nedover Isgulvet, som endnu holdt Flod- sengen lukket.

Men ogsaa dette Vi ntcr-Aag blev snart sprængt, Forst kom der Brescher paa de Steder, hvor der var stærkest Strømgang; Vandet ovenover tæred, og Vandet nedenunder brød, til der blev Hul. Og siden gik det raskt; Isfladen loftedes og knækkedes og knustes, med Brag og Drøn som af Kanonskud, — og saa afsted med den efter- hvert, i væklige Flakcr og mindre Stykker om- hverandre. — De gjorde atter og atter Front imod, de satte Rvg mod T-iyg, de hobed sig og dæmmed. Men det hjalp ikke: de maatte videre, al tid videre nedover.

Intet kan stænge og stoppe den unge Vaar, som gaar igang med at drive Vintrens Yngel tilsjøs.— Ved Humlevik gjorde dog Isen — med Stotte i Broen — endnn et sidste Forsog paa Modstand. •

Stedet for Broen kunde og burde været bedre valgt, mente en gammel, erfaren Langestrænding, dengang den blev bygget. Rigtignok var Over- gangen kortere end baade ovenfor og nedenfor; men netop af samme Grund var der ogsaa stærkerc Strøm, Ingeniøren — en ung Kristianienser, som netop var kommet hjem med bedste Karakter fra en berømt Ingeniørskole i Tyskland — vildc dog ikke høre paa det Øre.

«Ja, men om her naa kom en Floin som den for tredive Aar siden?» ytred den gande erfarne.

«Ja, lad den komme!» svarte Ingeniøren. «Jeg har gjort mine Beregningcr, og de skal nok holde Stik!»

Men det havde nu aliigevel ikke vært af- vcien, om Ingeniøren dengang havde regnet over igjen og taget den gamle Langestrændings Be- mærkning med i Regningen.

Det viste sig nu.

Begge Sidepassagerne, der var de smaleste, var lukket, dels af fast Is, som endnu laa ud fra Land, dels af Drivis; men Midtlobet gav fri Gjennomgang.Da kom der et tykt, kjæmpemæssigt Flak seilende — en hél lidcn Is-0; det var for bredt, det bed sig Tak i et Brokar til hver Side, — og der sad det. Strømmen pressed paa, saa Broen ry sted og knaked; men Isflaket holdt trodsigt Stand.

Og al den Is, som paa sin Seilas just skulde passere Humlevikstrøget, kom nu — sammen med en og anden Tømmérstok, som var revet ud af sit Yinterkvarter — i rette Tid til forat styrke Dæmningen ved Broen.

Agterud var det store Flak ved Vandets Magt presset ned; herved kom dets forreste Del til at loftes, og indover den skraa Flade, som det saaledes danned, drev og skrued Flommen Is- stykkerne ovenpaa og ovenpaa hinanden, — det blev som en vildt sammenhobet, gyngende Mur, der mere og mere tog paa at hæve sig op mod selve Broen.

Den stansede Flommasse kunde paa ingen Maade faa tilstrækkeligt Aflab gjennem Side- passagerne, og Våndet ovenfor Dæmningen steg.

Ved beggo Brohoder havde en talrig Menneske- mængde samlet sig.

»Det skal knipes, om Brua st a ar var der eu, som sagde.«Hu skal staa!» svarte Oscar Andrésen.

Men Vandet steg hoiere — stadig høiere, Broen skalv i alle sine Fnger, og do vippende Isstykker sendte allerede Skurasprøit efter Skum- sprøit opunder og over den. Der lød en forvirret Blanding af' Gnissen, Smæld og Drøn, Vandsus og Menneskestemmer. —.Og Vandet steg, — det tog paa at flyde ind over Bredden ved det vestre Brohode, hvor Gaden laa lavere end Broen*

«Xaa blir det jagu det likeste, at vi prover aa kappe Brua, mens vi kan!» sagde Maskinist Kristensen.

«Ncigu gjør vi eil> skreg Oscar Andrésen; — * kaste mine ti Tusen Specicr i Vanne! — er du gal, Mann! Hu greier det nok, skal vi se! — hu sl:al greie det!»

Vandet rulled nedover Gaden, flod ind gjen- iiem Kjælderluger og Gangdøre i de lavt liggende Rækker af Træhuse, som omtrent udchikkende var beboet af Arbeidere og Høkere. Og der reiste sig et Forfærdelsens Skrig — Kvindfolk og Mandfolk og Unger skreg — og Skrigené samled sig i det hundredrøstede liaab: «.Kapp Bnm\ — kapp Brual»

Flomstrommen i Gaden vokste med rivende Hastighed, førte Isstykker med sig, ja endogetpar Stokke af Propstømmer kom der seilende,

— foruden en Træsko og en Barnélue, som en vetskræmt Kjærring havde ladt i Stikken, da hun med en skraaletide Unge under hver Arm fulgte den almindelig Udvandring op mod Bakken oven- for, hvorhen ogsaa Familiens gamle Bedstemor kom humpende efter med Kaffekjedlen.

— — — «Kapp Brua! — kapp Brua\ — For Guss Skyll: kapp Brua!»

— «Naa gaar Flommen op paa Tomterne og tar paa at rive Stableme!» — det var Tomte- formanden paa Humlevik Brug.

«Naa ja — for svarte Fan — saa kapp Brua, da!» skreg Oscar Andrés en.

«Ja,» sagde Maskinist Kristen sen, «det er lettere sagt enn gjort aa prove paa det — naa! — Se saa!» lagde han til, «naa trængs det lieller inte!»

Der hørtes et tordnende Brag, det venstre Brokar ramled overende, Planker og Bjælker knækkedes, Broen faldt ned og blev baaret afsted i den boblende Flommasses Skumhvirvler.

«Sæt Dere naa ovapaa Brua Deres, Oscar Andrésen, saa faar Di da Skyss for de ti Tusen Dalerne Deres — — bene Veien dithen, hvor De egentli hører hjemme!» — raabte Per Amundsen.— Saadan en Ende tog det med Oscar Andrésens Bro. Det saa stygt ud for Nedre- Broen ogsaa, da den brogede Flombølge kom væltende; men den stod dog for Stodet. — Og hele Blokaden fra Humlevik var snart paa Vei med Strommen udover Fjorden mod Havet.

— Men paa Høifjeldet var Vintren endnu Enehersker, Og mens nede i Lavlandet det fri- gjorte Liv spired og sang og snramed — var i travl Virksomhed paa de tusen forskjellige Maader, hia Hoifjeldsstrøgene fremdeles i dødskokl Dvale under det tykke, ensformige Snclag. — Nu, ogsaa didop rak jo Vaarmagten, naar først Tiden dertil var inde; og da vælted en ny Flom nedover mod Havet.

— Men det er godt, at ikke alt Tøbrud sker paa en Gang, — saa den ene Flom faar Tid til at passere, for den anden kommer.«Bagste-Birte * var velkjendt hele Bygden over — hun og «Bagste-lvjævie» hendes; for dé to hørte sammen.

Og de var jævnlig paa Farten. Var der saaledes et Bryllup eller en Ligfærd, som stod for, sagdo det sig selv, at Bagste-Birte maatte bage «Lefse-Leiven», saasaridt alt skulde være rigtig paa Skikken,

Det er underligt med det, at ret beset saa har gjeme ethvert Ménneske sit særlige Aidæg, som kan udvikles til Mesterskabi Og Birte var Virtuos med Kjævle; i den Kunst var hun ufor- lignelig. — Det var forresten ogsaa det eneste, hun dugde til, — saa Birte uden Kjævle vilde snurt sagt vært ligesaa hjælpelos en Tingest som Kjævle

uden Birte.

Og Bagste-Birte kjendte sin Begavelses Begrænsning, og bøied sig for den, — hvilket, sombekjcndt, ikke alle Mennesker gjør lier i denne Verden.

Anlægget liavde hun vistook fant i Arv; hendes Mor og Bedstemor havde vært Bygdens Bagstekoner og sat sin Stolthed i at føre dens dygtigste Kjævle. Birte var bare en syttenaars Jente, da Moderen faldt bort; raen det sagde sig selv, at hun og ingen anden indtog den afdødes Herskerplads ved Bygdens Bagstefjæle.

Kjævle rulled muntert frem og tilbage, frem og tilbage, og Leiv efter Leiv, Handreder og Tusener, gik over Fløien lien paa den hede Helle

— jævne og runde, som bare Bagste-Birte kunde faa dem.

Og paa Krakken sad Birte, rund og lubbet, med tykke, røde Kinder under det smørgule Haar

— lo, sang og tralled Dagen lang.

Vakker var hun ikke, men ret godlidelig; og et velsignet Humør havde hun, — lad ogsaa være at hun ikke var af de klogeste just, efter hvad Folk sagde.

— Men saa hæudte det en vakker Vaardag, at Lars Tellefseu Teigstuen — Dragon-Lars, som han gjerne kaldtes — kom hjem paa Besøg til Folket sit der i Dalen; han havde i flere Aar ligget ved Garnisonen inde i Kristiania. — Envakker, spræk Kav havde lian jo altid vært, og fin var han biet baade i Tale og Skik; og ram cftcr Jenter ogsaa, det er sikkert nok.

Naa ja, Dragon-Lars blev hjemme en Maaneds Tid eiler saa, — og drog til Hovedstaden igjen, idet han dyrt og inderligt bandte og svor paa, at i Fonnedal kunde han ikke holde ud; — «for en dannet og beleven Mann, som er vant ute i den store Yæla, kan da — forsorjc mei! — inte leva uta bare klinkenes Kvinnfolk, heller!» mente han.

Og Birte sad paa sin vante Plads ved Bagste- fjælen, og Kjtevle rulled frem og tilbage, frem og tilbage, og Leiv efter Leiv gik over Fløien hen paa Hellen.

Men hun hverhen lo eller tralled eller sang mer; hun var biet blegere, med et blaaligt Skjær over de mærkbart indsunkne Kinder, og under Øinene havde hun store bluagraa Ringe.

Og ned paa Narve Oplieims og Inger KIo- bergs Bryllup sl efser trilled den ene Perle efter den anden over bendes fremstaaende Kiudbeu. Og naar Leiven bredtes over Hellen, hortes der indimellem som et lidet Knald, livergang en Taare traf til at falde paa det hede Metal, hvorfra den i samme Øieblik steg iveiret som en let Antydningtil Damp; — det var Bagste-Birtes Uskyld og Ungdom, som gik op i Bog.

Nogle Maaneder efter havde hun en Datter ved Brystet.

Og den vesle Jenten var ikke mere end godt og vel fjorten Dage gammel, for hun fik en lideu Bror, — som da ngtignok ikke Bagste-Birte var Mor til.

ilen Dragon-Lars lagdes ud som Far til dem begge, — de blev endda dobt i samme Vand; og Jenten fik Navnet Oline.

Bagste-Birte var atter paa Vandring fra Bagstefjæl til Bagstefjæl Bygden rundt — med Kjævle under Armen og Oline paa Byggen.

Og hun kjævled sig og Datter sin frem gjennem Livet, Dag for Dag, fra Aar til Aar

— indtil Oliue omsider var sluppet frem for Præsten.

Hun var vakker, Jenten, rigtig vakker endog.

«Aa ja, hu lyg se kje Far te, hu!» sagde Folk.

Og det var nok ikke bare af Ansigt, hun slægtcd Far sin paa. Hun havde hele Opvæksten fremover vært en vilter, ustyrlig Jentunge, som altid var rede til Skoi og Leven; men til at arbeide havde hun hverken havt Lyst eller Sta-

I'or Hi vie: Streik. 4dighed, og det samme var Tilfældet nu, hun var biet voksen.

Især var Moderens Livskald Gjenstand for Olines Modvilje og Foragt, — saa der var ku» smaa Udsigter til, at Embedet skulde forblive i Familien.

Birte, Stakkar, havde mangen en tung Stund og talte mangt et Formaningens Ord for den Sagens Skyld.

«Da Mor mi» — pleied hun at sige — «laa paa sit siste, saa tok hu mei i Hanna, og saa sa hu: «Birte,» sa hu, «hus paa, at om alt anna her i Væla svigter og sviker dei, saa gløm inte Vorhcrre, aa slipp inte Kjævle dit, for da berger du Live,» sa hu.»

Men Olinc var og blev den samme, tiltro ds for baade Formaninger og Taarer.

— Saa en Dag kom hun og sagde, at nu vilde hun ned til Brofos og faa sig Tjeneste.

— Der er en hel liden Landsby der omkring Værket. —

Bagste-Birte blev saa tung om Hjertet og dertil saa ræd, som hun før neppe havde kjendt sig. Hun prøved med alle de Modlæg, hun bare var istand til at hitte paa. — Men til ingen Nytte • Olinc vilde og maattc afsted, der var ikke Raad for andet.Ja, saa gik Birte omkring i Gaardcne og tog op paa Borg. Og Oline var i fhmkendes ny Klær fra Top til Taa, da hun en Hostmorgen slog Følge mod Fon n ed a 1 s -E1 v en nedover mod Brofos.

— Men Bagste-Birte gik sin gamle Gang fra Bagstefjæl til Bagstefjæl derop])e i Fonnedal; og hun tænkte paa Oline, og kun paa Oline.

Den randt hende saa levende i Hu, den Tid, da hun havde Jentungen paa Byggen og Kjævle under Armen. Nu var Jentungen væk, langt, langt væk, Vorherre maatte vide hvor og hos livem; Birte havde bare Kjævle igjen.

Og som hun sad ved Bagstefjælen, og Kjævle rulled og rtilled, og Leiv efter Leiv tynded og bredte sig jævn og rund under liendes ovede Hænder, der gik frem og tilbage mekanisk som to Maskinarme, var det atter Oline og kun Oline, bendes Tanker dreied sig om, og Træk efter Træk af deres svundne Samliv steg frem for bendes Erindring; ofte græd hun, men stundom maatte hun ogsaa drage paa Smilebaandet ved et eller andet'Minde.

Det var rent mærkværdigt, for Ord det Barnet kunde komme med. Saaledes var det engang, da hun endnu bare var Smaajente, at hun sagde:«Du Mor, — raaa Kvinnfolka gifte sei for aa bli Kjærringcr?»

Jo, det var nok saa. .

*Har du ossaa vært gift, da, Mor?»

Nei, gubetre, — Birte havde nok ikke det.

f Ja, men hossen kan dom kalle dci for Bag- stekjcerring, da — da?»

— — Aa ja, hun havde godt for sig, og pen var hun, og snil var hun ogsaa i Grunden, flygtig og vidtløftig af sig rigtignok; men — Herregud — hun var jo bare Ungdommen endnu, og det vilde nok rette sig med Aarene. — «Je trur naa lei, atte hu bli te noe, hu Oline,» var gjerne Omkvedet, naar hun talte om Datteren.

— Saa kom -lens Sundre, Kræmmeren, hjem fra en Tur til Brofos. Han havde mange Hilsener og tre Kringler med fra Oline til Mor hendes; hun t jente hos en Landhandler, spiste Bykage og andre gode Sager til hver evige Dag, og havde ikke stort andet at bestille end gaa i Stasklær og dalle med to Tvillingunger,

Den, som blev glad, var Birte. Og med første Leilighed sendte hun nedover en Tine, som foruden et Porklæde og et Par Sko ogsaa indeholdt seks Lefseklinger, saa fine som Birte havde kunnet bage og skjære dem.Endnu nogle Hilsener fik Birte fra Datter sin paa Brofos. — Mon saa kom Jens Sandre efter en ny Tar tilbage med den Besked, at Oline ikke mer tjente hos Landhandleren, — for hun var reist til Langestrand; mere vidste han ikke.

Der ség som et helt Berg indover Bagste- Birtes Bryst; hun havde begyndt at forsone sig med Brofos, — det var jo dog ikke længer borte, end at hun kunde baade sende og faa Hilsen, rct

som det var. — Alen Langestrand!-—

Herregud, at Jentungen kunde falde paa at reise saa rent urimeligt langt væk!

Hun tænkte og tænkte om Dagen, naar hun sad ved Bagstefjælen, og hun tænkte over og over igjen, naar hun laa om Natten og ikke fik sove.

Endelig var den store Beslutning fattet: hun vilde selv afsted og linde Datteren.

En Uges Tid efter var hun færdig med sine

— baade mange og omhyggelige — Forberedelser til Færden.

Saa var hun endelig paa Farten nedover langs Fonnedals-Elven. Kjævle bar hun i en Dug under Armen, — hun vidste ikke selv ret hvorfor, men hun kjendte sig ligesom tryggere, naar hun havde det med.I Førstningen gik det glat nok — Tasken paa Oline satte Fart i hendes Fodder.

Men som en efter en af de kjendte Aaser og Koller sank og gjemte sig i den nordlige Horisont, blev hendes Aandedræt tyngre og tyngre, og hvert Skridt faldt hende saa besværligt, som havde linn Blysaaler under Skoene.

Endelig var hendes hjemlige Synskreds ganske forsvundet.

Og da kunde hun ikke mer, — hun satte sig paa Veikanten og gnvd og græd, saa uendeligt ensom og hjælpeløs.

Og saa — ja, saa tog hun paa at pusle sig nordover, den samme Vei, som hun var kommet.

Dermed var Bagste-Birt.es store Beise gjort;

— for allerede Dagen efter sad hun atter ved en Bagstefjæl i sin Hjemgrænd.

— Dage, Uger og Maaneder gik, og fra Oline. hørte hun intet.

Endelig skulde Jens Sundre igjen gjøre en Tur nedover, — kanske helt til Langestrand, meute han.

Og Birte bagte i to Dage for ham — mod Tilsagn om, at hvis han kom til Langestrand, saa maatte han spørge Oline op og faa Rede paa, hvordan hun havde det.Efter en lang, lang Uge kom han tilbage.

I Langestrand havde han været, — havde dog ikke truffet Oline; men han fik rygtevis spurgt, at hun skulde vture reist med et af Kyst- dampskibene ind til Kristiania.

Til Kristiania! — — det rent svimled for Bagste-Birte.

— Saa var det Langestrands-Marked frem i Marts. Birtes Soskendcbarn, Anders Kroken, skulde da til Markeds med en Tonde Rakørret; og Birte tog det Løfte af ham, at han skulde faa sikker Bésked om Oiine,

Atter var det en lang, lang Uge at vente, og saa endnu tre Dage til. — Jo, endelig en Aften kom han.

Og næste Morgen, da Bagste-Birte tren ind i Stuen hos Karve og Inger Opheim, for hvem hun skulde hage til den ældste Datters Bryllup, var hun straalehde og stolt som en Dronning. Hun gav sig neppe Tid til at lukke Døren efter sig, for hun maatte frem med, at nu havde hun hørt nogct sikkert fra Oline. Anders Kroken som igaarkvæld kom hjem fra Langestrand, havde faat opspurgt, at Oline — ganske rigtigt — var reist ind til Kristiania. Saa var der en Kjobmand, som gav ham det Raad, at han fik høre signærmere for paa Langestrands Politikammer; og der havde de — efter nogen Akkedas — bedt ham se indom igjen om etpar Dage. — Jo, da han saa kom, saa sagde de, at de havde faat Brev fra Kristiania; og i det Brevet stod der — blandt endel andet, som Anders Kroken ikke skjønte —, at «hu Oline hadde fast Plass hos en Prost,» stod der, — saa meget havde han da begrebet af det hele.

«Saa hu bh naa te noe lei, hu Oline, — som je alti har trudd!» — sagde Birte, med Glædes- taarer i Øinene.

— Men at «Prostens» fulde Navn var Pro- stitntionen, — det vidste ikke Bagste-Birte.

Og hun fik heller ikke vide det, selv ikke efterat ud paa Vaaren den fulde Sandhed rygtedes hjem til Fonnedal. — Var det af Hensynsfaldhed, at Folk lod Rvgtet gaa Moderens Øren forbi? Saa barmhjertig pleier dog Ikke en hel Bygd at være, især hvor det er en gammel Fattigstakkar, det gjælder, Aa nei; — Sagen var den, at endnu inden Vintren var omme laa hun gjemt inde paa Fonuedals Kirkegaard.

---Men hvordan det gik til, at Oline

Larsen efter omkring to Aars Forlob kom bort fra sin faste Plads hos hin «Prost» i Kristiania,det er en lidt vidtloftig Historie, som vi her ikke nærmere skal opholde os ved.

Nok er det, at hun omsider atter var havnet i Langestrand— som «Jomfru* i Bertel Tallebergs Restauration.

Der var nu forresten dem, som vilde vide, at Restauratør Talleberg — i al Stillied rigtignok

— var en langestrandsk Embedsbrodcr af Anders Krokens Kristiania-«Prost»; — saa de mente, at Jomfru Larsen nok alligevel ikke kom saa ganske paa ukjendt Forum i sin ny Kondition.

— — — Men Bagste-Birte hvilte trygt og roligt inde paa Kirkegaarden deroppe i Fonnedal.Det var den 23de Mai.

De vaargrønne Spirer havde endelig rukket at give Markerne sin friske Farve.

Oppe i Aasbrynet sad Gjøken og gol, mens Trærnes endnu ikke fuldt udsprungne Lov syntes som Millioner af smaa, lyttende Øren.

Og fra Langestrands Kirketaam kom Klokke- tonerne i regel nuessige, malmrene Bølger og fyldte Lnften med Høitidsstemning.

Det var jo ogsaa Pinseaften.

Brugene havde vært i Drift en halvanden Uges Tid. Idag var de stanset Klokken tre. — Og for forste Gang det Aar gik Arbeiderne hjem med en hel Uges Lon i Lommen.

I Hus og Hytte gjordes Forberedelser til Høitiden. — Oppe i Kaalrabien ogsaa. — Ole Augustinussen sad under det skraa Vindu i Midt-rummet, der var Familiens Dagligstue og Spisestue og Faderens og Hans Tepdors Soveværelse.

Den gamle var just ifserd med at barbere sig. En blankslidt Buksesæle af Skind var med sin ene Ende fæstet ved en Syl til Vinduskarmen, Stelens anden Ende lioldtes fast af Ole Augusti- nussens Tænder; og henad den strammede Flade drog den svære, barkede Xæve — hans eneste

— en gammel Barberkniv frem og tilbage — forsigtigt, langsomt. Paa en Stol, som end nu bar Mærker a f, at den engang liavde vært rødmalt, stod en Blikkop med varmt Vand ved Siden af et rodgult Saapestykke, og mod Vindusposten var et Speil med spættet Glas stillet op. — Der var da ogsaa biet Baad til et skikkeligt Stykke Saape idag, saa han paa folkevis kunde faa Skjægget af; for med Saksen blev det jo aldrig saadan tilgagns snaut, og der var noget saa kjedeligt stikkende ved de Stubbcrne.

Ude i Kjokkcnet holdt Jensine paa med tit vaske og klæde sine to Gutter til Hoitidskvælden; det var Ole og Olaves — fem og tre Aar. Ole var allerede næsten færdig, vasket og kjæmmet, og stod nu i ren Skjorte, nylappet Bukse, red- rudet, messingknappet Vest, Sloifclue paa Hodetog Sko paa den ene Fod — bare stundende efter, at Far skulde komme hjem fra Skomageren med den anden Sko, hvorpaa en Grime var losnet.

Men Olaves skreg: *Vil inte ha Vann paa Halsen! — hu hu hu! — denner ne paa Dyggen ossaa !*

«isaa naat, bare vær snil Gut, du Olaves, og inte skrik. For naa kommer snart Papa hjem med noe godt tell dei; og saa skal du eudda faa det pene Torklæ dit om Halsen!»

— Indenfra Stuen lod det alt i et: «skrr-rrap- skrap»; — det var i Bedstefaderens rødgraa Skjæg- buster, det skreg.

Der for Oie hinkende over Gulvet, paa en Sko og en Strømpelæst.

«Vil du la være aa sole tell Strømpen din, du!»

Ole smutted ind til Bestefaderen, men kom styrtende ud igjen: «Mor, Mor — Bedstefar, blor! — Bedstefar blør!»

«Josses!» — Jensine sprang til.

«Aa nei, det er inte farli. Jei rispa mei bare litegranne paa Kjakan og Haka med dennane Fillckniven.»

Saa kom Kristoffer, og Ole fik sin Sko, og han og Olaves hver sin Tooreskage. — Om lidt kom ogsaa Hans Teodor. Han bar nogen Pakkerunder Armen, Ole og Olaves vilde endelig se, hvad Onkel havde i de Pakkerne; —.nei, de maatte ikke røre! Og Hans Teodor gik først ind i Siderummet, hvor Stine sad og byesed sit Barn, og siden ud i Kjøkkenet til Svigerinden. Nu blev det hendes Tur at tagc sig en Trip ud i Byen. Da hun vendte tilbage og satte det, lnin havde med, fra sig paa Kjøkkenbænken, var Gut- ungeme straks om hende.

cHva har du der i Koppen, Mor?»

«Det er Fløte, Barnet mit.»

Ole vilde opi med en Finger.

«Nei, vil du la være! — vi skal jo lia det tell Kaffen imorra.»

* Og det skal rigtignok smake godt, engang igjen!» sagde hendes Mand, som kom forat hente sig Vaske vand.

— Omsider havde alle i Huset stelt og pudset sig. — Og nu holdt Mor paa at rumstere med Madkogning ude i Kjøkkenet; men Gutteme havde hun jaget ind. Olaves sparked i Doren og skreg. Saa tog Far lliset ned. Olaves krøb ind under Bordet og forsøgte at fordrive Tiden med at furte; men det holdt han ikke ud, lian maattesnart frem igjen, og begge (le smaa stilled sig op paa Vagt ved Kjøkkendøren.

Hvad Teutide det vel være, Mor liavde i Gry dun ? For hver Gang, der blev gløttet paa Doren, stremmed der i mod dem en Duft af Mad, som — — ja, noget rigtigt rart maatté det være !

Endelig kom hun da ind, bredte en Serviet over Bordet, lagde Skeer frem og slog af et Blikspand Mælk i nogle Kopper.

Og der — jo, et Fad med deilig, ganske livid Grød, og i Midten var der endda til et gult Smørøie.

«Nei, du Mor, du Mor — tænk, Ilisengrød!» sagde Kristoffer.'—«Men strak Pengene tell, da?»

«Ja, det er naa han Hans Teodor, vi kan takke for elet, ser du.»

«Jo, jei syntes, vi fik flotte vors lidt ikvæll, siden det er Pinseaften,» mente Hans Teodor.

«Saa faar Dere værsgo sætte Dere, da.»

Aa jo, der var Pinséstemmng der ved Bordet!

Smaagutterne vil de straks hugge ind.

«Nei, Barn, — Borbøna først!» sagde Bcdstc- faderen. «Du har vel inte glemt den, Ole?»

Og Ole og de voksne folded Ilændernc, og selv Olaves sad andægtigt stille paa Moderens Fang.«Jøssu Nam, gaa vi tilbors, spise og drikke paa dit Or,

Gud til Ære og os til Gavn, saa fna vi Mnd — — Jøssu Nam!»

Og saa fik de Mad; og den Maden sroagte!

«Jei mener, her er strødd Sukker paa, ossaa, jei!» sagde den gamle.

«Ja, bare en liten Klype; —men det smaker naa mye grommere, naar der er aldri saa lite Sukker paa,» svarte den unge Husmoder. «Jei hadde havt Lost paa litegranne Kannel, ossaa,» lagde hun til; «men saa langt strak det inte.»

— Der stod Hans Teodor op fra Bordet, gik ud i Sideværelset og kom tilbage med — — — jo saa sandclig var det ikke en Halvflaske og det riflede Drammeglaseet indefra Hængeskabet!

«Jei tænkte — Far —, du kunde ha godt a en liten Dram tell Maten, ikvæll — og vi andre ossaa.»

— Jo, der var Iloitid i Kaalrabien ikvæld.

Der var Hoi tid, — og det tiltrods for, at

Bertel Talleberg havde sagt, de allesammen skulde paa Doren, hvis han ikke fik sine Penge til første Søndag efter Pinse .— sidste Frist.

ilen det var ikke denne Pinseaftens mindst glædelige Overraskelse, at Oscar Andrésen, somkjendte Forholdet, idag havde kaldt Hans Teodor ind paa sit Kontor og sagt, at han nok skulde snakke med Talleberg og faa ham til atgiveTaal, Og de kunde saa omtrent være sikker paa, at det vilde ordne sig; — «for naar jei snakker med ham — jei sjøl — saa — —»

Det var rigtignok ikke ligt Oscar Andresen, dette, — men det var nu slig, han sagde, alligevel, og han var kjendt forat holde Ord.

— «Uf, det stikker og river saa i venstre Hanna mi igjen ikvæll,» sagde gamle Ole Augusti- nussen. — «Aa, ja — Herregud! — — han vet, hossen Pinse du holler, der du ligger, Stakkar!

— Men inte glømmer jei dei, og inte heller kan du glømme mei, ser det ut tell.»

«Aa — Far —, tænk naa inte paa det! — Vi tar vors en liten Dram tell, — og saa en Pipe etter Maten.»

— Der var taget af Burdet; enhver var god og mæt, og de tre Mæud sad noksaa hyggeligt med liver sin Snadde pi be og smaaprated, mens Gutterne sprang legende omkring paa Gulvet, og Jensine rasled med Opvasken ude i Kjøkkenet.

Alene Stine sad stille og bleg paa en Krak borte ved Ovnen.Da reiste den gamle sig, gik hen og strog Iiende over Haaret.

< A a, ja, stakkars Stine! — mei) det to r nok bli bra igjen for dei ossaa, skal du se. — Aa ja, Herregud! — det er saa mye, man faar friste her i! Verden.»

P-er Si vie:

Strcili

5VIL

«Saa gid da ossaa Fan lian innerli — —!»

Oscar Andrésen hév henad Gidvet et Tele- gram, som Kontoristen just liavde overrakt sin Principal, da denne tredje Pinsedags Formiddag kom paa Kontoret.

Jo, dette saa nvdeligt ud!

Han havde haabet. saa sikkert — og ventet og ventet fra Uge til Uge, at Lastepriserne skulde stige. Og saa kommer nu dette Telegram og melder fra England, at dc tværtimod or faldt end yderligere.

Og lian, som havde alle sine Tomter staa- ehde fulde! .

Nei, han havde vovet formeget, alt-for meget,

— javist havde han! — Men naar en Forretnings- mand intet skulde vove, saa — — —.

Hm! — jaja, har man sagt a, saa faar man vel ligesaagodt ogsaa sige b. Der var jo kommetham noget af hvert i Tanker nu paa det sidste da det for Alvor begyndte at trække op lil Uveir. Men — — — ja, det fik neigu ikke hjælpe! — han vikle ikke lade sig lede med Muleband til Slagterbænken Skridt for Skridt som et andet Naut! — I)a heller alt paa ét Kort! — — Og

man maatt&vel altid kunne indrette sigslig, at--

Det dirred i den svære, rødbrune Kne- belsbart, over hvilken den spidse Næse stak ned og hans bratte Pande under den stride, mørke- brune Haarlugg laa i et eneste Uveir, mens han med Tommelfingrene i Vestelommerne gik frem og tilbage over Gulvet og lod de ovrige Fingre slaa Tappenstreg paa den velnærede A laves Runding.

«Knudsen !*

Kontoristen — en yngre, spædbygget Mand med lyst Haar, skjæglost Ansigt og Briller for de smaa, snare Øine —- kom frem i Doraahningen inellem det ydre og det indre Kontor.

«Det er jo idag, vi har Borkoruds Akeept paa os?»

«Ja, det er idag.»

«Rigtig ja, — — Di, Knudsen — hossen

- jo, dc er jo i Orden, Assurancerne vore?»«Ja da; jei fornycd jo den norske paa Pinse- aften — værsgo, lier er Kvitteringen. Og Kvit- teringstelegrammet for den engelske, som Di tog for fjorten Dage siden, har Di jo seil i Forvaring.

— Saa for den Sags Skyll kan det gjerne brænne hva Ti som helst.»

«Brænne? — — Hva Fan? Di tror da vel inte, at jei — —?»

«Gubbevar emeivel! — men jei mente naa saan ved et XJlykkestilfælle; — — man kan jo aldri være sikker, — og det er jo ossaa derfor, man assurerer.»

«Naturlivis er det saa ja! — naturlivis! — det er jo enhver Forretningsmands Pligt, det. — Aa, Di, gaa bort paa Bruket og be han Hans Teodor komme op tell mei, saa jei faar gi ham Besked om det nye Stavmaalet. Og saa kan Di jo gjøre Turen nedom Banken og grete Akcepten med det samme; her har Di Pengene.®

Kontoristen fjerned sig, og Oscar Andrésen drev urolig om i de to Værelser. — «Brcennc?»

— han skulde da vel aldrig alligevel — — —? for der sad i Grunden Fan til Næsetryné paa den Knudsen. — — A a vis vas! — —

Det banked sagte paa Døren. «Værsgo!»— Og ind kom Hans Teodor.«Goddag, Hans Teoder! — Ja, ser du, — jei traf Bertel Talleberg igaar, og han sa, at naar jei ønsked det, saa var han inte nvilli tell aa gi Henstand igjen. —- — — Saa var det ossaa noe aiiuet, jei gjerne vilde snakke med dei om. — Ser du, jei har jo lært dei aa kjenne som en frainifraa flink og paaliteli Gut, — og derfor saa

-— ilen kom heller inn paa mit eget Rum

vi prater lissom tryggere der.»

De gik derind, og Doren irnellein blev hikket.

«Sæt dei i Sofaen »

»Aa nei, da!»

«Sæt dei du! — sæt dei bare!»

Selv satte Oscar Andrésen sig i sin moderne Kontorstol, paa hvis Skruestativ han kunde dreie sig fra og til efter Ønske.

«Ja — ser du — det er lidt vanskeli aa faa gjort dei det begripeli — •—- men du er naa saa fornufti en Gut, — — Si mei — du er jo kjendt ut og inn nere i Maskinhuset.?»

«Ja — a — •— det er jei jo.»

«Du vét, hvor Oljerummet er'.'»

«Ja, det vet jei.»

«Hor naa: dersom atte naa —jei s rett er, Nat tell førstkommende Sonddag, hvis Være boller sei tort — sæt naa altsaa, at der var noen, som gikinn gjennem den vesle Bakdøren tell Oljerummet og la et Fange Hovlspon mellem Oljebeholderne fugted det litegrannc med Parafin og inte skrued Kranen tæt tell igjen — — og lian saa strøk a for Eksempel en Voks fyrstikke og kasted borti, i det samme han smatt ut igjen — —?»

«Men Jøssu Nam, — saa vilde jo Bruket brænne!»

«Ja — saa vilde Bruket brmine, akkurat ja!»

«Men — — — je — je — jei forstaar intek

«Aa jogu gjør du vel det! du er inte saa dum, du!»

Hans Teodor var ligbleg. Xei — nei--

jei begriper inte!:

«Aa — for Fan! - er naa det saa svært aa begripe? — Naa ja, ta mei tale rent ut, da. .Saken er jo den, at jei inte har noe imot at Bruket brænner, — aldeles inte, skjønner du. Og saa hadde jei tænkt mei, at du skulde være den, som gik inn den vesle Bakdøren, — — og her er Nøkkelen, og her er Voksstikker! — Forstaar du mei naa ? — Og neigu om du skulde gjøré det for intenoe, det kan du lite paa!»

Hans Teodor blev blodrød i Ansigtet. Jo, nu endelig begreb han!«Nei, nei! — jei tør inte! — jei kan inte!» sagde han hrest.

«Jaja» —Oscar Andrdsens Stemme slog over , i kold, haard Ro — «som du vil, — Men saa blir det nok tell det, at dere faar flytte, allievel.

— Og inte noe Vrøvl, forstaar du!» — lagde lian til med skarp Betoning — utile tell en eneste Kjæft om, hva jei her har sagt ; — det vilde heller inte nvtte dei det Gran, bare fore dei sjøl i Ulykke.» — Atter skifted hans Stemme Tone- farve, henimod det velvilligt overbevisende. —

Jei kan naa, forresten slcttesinte begripe, hva Skrupler du egentli gjør dei. Der vilde jo aldeles inte bli Fare for noe Menneskeliv. Og de Folkene derborte i England, som jei har den største Assu- raneen hos, er jo saa rike, at de inte sjøl vet, hva de skal bruke alle Pengene sine tell — Kanske jei ellers kunde bli nødt tell aa stanse hele Driften, jei, — Haue Tider, ser du. — Men brandt det, ja, da var det en annen Sak. For rimeiigst er det, at hele Stasen kom tell aa stryke med; saa fik jei Kapitalen løst, ser du, — bygged naturlivis Bruket op igjen i en Ruff, og saa tok vi fat med nye Kræfter og flunkenes nye Greier,

— det vilde gaa, som det var smurt altsammen.— Og Kaalrabien skulde bli sikret dere, saasnart det vel var over, — — og endda faar du 3 — la mei si 4 Hundre Kroner — Hundre Specidaler l

— kontant i Labben, om du vil idag, — for jei; tror dei saa godt, ser du, tror dei paa dit Or, ser du. — Vilde du, saa kunde du jo siden stikke over tel! Amerika — eller gjøre, bva du hadde Lost tell; for naar bare man har Penger, ser du

--. Og inte er det første Gangen, saant hænder,

og inte blir det den sidste heller, — det kan du være sto paa! — Ja ja, du kan jo betænke dei tell paa Torsdag; men da maa jei ha Svar. — Og Tand for Tunge, forstå ar du!»

— Haus Teodor vakled som drukken, da han kom ud og gik nedover mod Bruget.

— — «ilen — Herre Gud! — hva feiler dei, da, Hans Teodor?» spurgte gamle Ole Augustinussen Dagen efter. «Lite og inte spiser du, og lite sov du iuat, og naar du blunda, tok du paa jamre og bære dei som en Barselkjærring.»

«Jei er nok inte rekti frisk, — jei har saan

Brand i Kroppen,---sa jei Brand?» lagde

han skræmt til og for sammen.

«Ja, det kjenns saan akkurat — som Brand i Kroppeu; det er jo det, de kaller for Feber, serdu. — Jei mener, du faar gaa ned om Apoteket aa faa dei noe, jei,»

«Aa nei — - saa tror jei, det er likesaa godt,, jei gaar sta tar mei en orntli Dram.»

—--Og Hans Teodor tog sig mange-

Drammer i de nærmest foJgende Dage.

)«Brand! — Brand! — Humlevik Bruk- brænner!»

Det var mellem Klokken 11 og 12 Nat til Trefoldigheds Søndag, at dotte Raab lod, først fra en enkelt Mands Mund, men gjentoges af stedse flere og flere Stemmer nedover Langestrand. — Og" den gande, liæse Brandkanon oppe paa Terte- haugen vaagned og skreg: «bum! — bum!» saa hoit den kunde, og fra Byens Kirketaarn faldt Klokken ind med sin Malmrost: «ding—dang! — dingen— dangen!»

— — — «Brand! — Brand! — Humlevik Bruk brænner!»

Og Humlevik Brug brand t. Fra Maskinhuset steg der op en blaagraa Røgsøilé, som liurtigt blev tykkere og mørkere, og snart stak Ilden *en efter en af sine spillende, kløftede Tunger ud underTagskjægget; den fik kua altfor god Næring af de rigelige Oljebeholdninger.

Og da Byens faste Brandmandskab kom sæt- tende til med Dampsprøiten, havde Ilden allerede sprunget over og faat fast Tag i Saghuset og Hovleriet ogsaa.

Det mægtigc Baal kasted sit bølgende Lys- skjær nedover Byens Huse og opover de grønne Bakker og spilled paa Elvens Overflade i blin- kende, skiftende Farver mellom Gnld og Solv. Det knitred og braged, der regn ed med Gnister, Luerne slog som brandgule, splittede Flag frem og tilbage for Vinden og vifted en kvælende Varme i Ansigterne paa den Menneskemængde, som havde samlet sig omkring.

Vandet fra Slaugerne fræste, og Brandmand- skabets korte Raab skar størkt og bestemt gjennem det forvirrede Lyd mylder, som summéd fra det tilskuende Publikum, der i Lobetaf en halv Times Tid kom til at repriøesentere snart sagt alle Aldre og alle Samfundsklasser i Langefirand. — Endog selve Borgermesteren niødte op, stolpred omkring paa sine korte Ben, kommanderte, gav Raad og skjældte, — indtil den robuste Brandmester tabte Taalmodigheden ograabte: «Ja, Hr. Borgermester!cn annen Gang, naar vi har bedre Tid, — saa skal Di ha Tak U

Det var, trods de dygtige Brandfolks dristige Austrængelser, ikke engang muligt at faa Ilden dæinpet endsige slukket; Træværket var knusktørt og brandt med Lethed, tiltrods for Sprøiternes Vandstraaler, — Men Oscar Andrésen sprang rundt og skreg: «Spreit! — sprøit! — sluk! — redd saa mye som mulil»

Ogsaa Byens private Brandkorps var omsider rykket op med sinc Haandsprøiter; — der var 5: «Basta» og «Syndfloden» og »Sarpen» og «Ele- fanten» og »Hvaliiskcn». De dreves paa den Maade, at seks, syv Mand lofted og sænked — i Takt og under Opsang — hver sin Ende af en Vippestang.

Chefen for »Syndfloden* var Restauratør Bertel Talleberg.

Det faste Brandmandskab arbeided i ordknap Iver, Men fra Ilaandsprøiternes Betjening lød der et øredøvende Skrig og Skraal; Mandskabet skift ed alt i et, for Tilskuerskaren yded en rigelig Reserve, — især da det blev bekjendt, at Oscar Andrésen lod hente fra det nærliggende Bryggeri Hundredel- og atter Hundreder af Ølflasker til Forfriskning under Afløsningen.Anledningen blev ogsaa flittigt benyttet; der tog paa at flomme af Eder og Latter og Hyl og Raaheder, og der var dem, som var saa fulde, at de bare slingred med som Paahæng, hvergang Sprøitestangen gik op og ned.

Hans Teodor deltog i Slukningsforsogene med en rent dumdristig Ihærdighed, og flere Gange liavde man med Magt maattet drage ham tilbage fra de mest udsatte Punkter.

— Uheldigvis blaaste der en strid Østenvind. og den tiltog stadigt- i Styrke. Selve Bruget var redningsløst fortabt. Men nu galdt det, at ikke ogsaa Stablerne antændtes, og størst var jo Faren for dem, som laa i Flugt med Luftdraget; mod disse blev derfor en Flerhed af Sprøiterue rettet, og endda antæudtes de atter og atter.

Men pludselig sprang "Vinden over i Nord, nogle voldsomme Kast hvirvled en hel Kave af Gnister og endel

brændendc Bordstumper med sig ind mellem de tørre Stabelrækker, — og saa begyndte det at brænde i en Stavstabel nede paa Elvebredden.

«Se der! — ned med Sprøiten og sproit! skreg Bertel Talleberg ti! sin Næstkommanderende, Skomager Paulsen.

«Xeigu om jei gjør!»»Er du rædd naa, Skopluggen ?»

< Dra Di tell Helvete og sprøit sjol!» svart* Skomager Paulsen.

«Ja, her cr Gutten, som inte er bange, her!» skreg Talleberg. «Kom naa, Gutter! Et Glas Toddy imorra tell hver, som fø]ler!»

Talleberg var tydeligvis temmelig anløbet. Han lik med sig et halvt Snes Mand og drog afsted nedover med «Syndfloden».

Men de er næppe kommet igang med Sprøit- ningen, før der lyder et lumdrestemmigt Skræk- kens Skrig fra Mængdén. — Da dc skal se sig om, staar Stabel ved Stabel bag dem i lys Lue, og Flammerne slaar sammen om (ten Vei, de var kommet.

De lod «Syndfloden» skjøtte sig selv og søgtc ilsomt ned til Elven — den eneste Udgang, som Ilden ikke endnu havde: lukket. Ved Bredden laa en Lastepram fastlænket, ud paa den sprang de, men det var dem ikke muligt at faa den los; thi der var Laas for Lænken,

Talleberg røste og bandte — raabte Fanden ved Navn i de forskjelligste Forbindelser.

«Ja, naa gjæller det pinadø, at gammelt Venskap holler, Talleberg!» sagde en ung Sjø-mand. sTroierne a, — og i Vanne, Gutter,, vi faar se aa svømme over'-» lagde han til.

«Men jei kan inte svømme, jei!» sagde Talleberg.

«Ja, det blir værst for Dere sjøl!»

«Hvem af dere vil ta mei paa IiyggeD og svøfome over med. mei? — jeg gir tyve Kroner ---femti — — — hundre, da!»

«Aa nei, her har enhver jagu nok med aa berge sei sjøl!»

«Tusen Kroner! — — se her, hele Penge- boka mi, da! med over hal vannet Tusen Kroner i! —

- — Fan ita, der for de jagu!» skrog lian, da ile andre hopped ud i den dybe Strøm. — — «Send en Baat, da!— send en Baat!»

»Hop uti og la det staa teUl» raabte én op.

4Jei tør inte! — jeg har saan Skræk for Vanne! — Send cn Baat! send i Jessu Nam en Baat!»

Hau stod alene igjen oppe paa Prammen. Thi tø andre, som heller ikke kunde svømme, nemlig Hans Teodor og Sagstyrer Vik, havde vovet Forsøget at springe op mellem de flam- mende Stabler. Vik rak i leke frem — hans for- kullede Legeme fandtes næste Dag paa Brand- tomten. Hans Teodor kom derimod igjennom,men rigtignok brændende som en Fakkel. Damp- sprøitens Straale rettedes mod ham, og Ilden i hans Haar og Klær blev hurtigt slukket. Han sank sammen og laa hjælpelost overende paa Marken, bare klynked og jamred sig, Saa bar de ham ind i et Skur nær ved.

»Vann!---aa — Vann!»

Man kom med Vand i en Ølflaske, letted Hodet hans op og heldte i ham etpar Mundfuld. Saa begyndte man at lose paa Klærne.

»Nei! — aa nei! — ligge stille! — — Aa Far, Far!s

Svogeren var allerede underveis med Sorgen* Ilbud til gamle Ole Augustinusseu.

— — — Brus og Tomter laa i et eneste Flammehav. — Og Restauratør Tallebergs Skjæbné var imidlertid

fuldbyrdet nede paa Prammen. Man havde tydeligt kunnet se ham fra den anden Eive- bred, hvor man holdt paa at sætte en Baad ud. Fra de nærmeste Stabler slikked Flammerne hen- over ham, der han laa paaknæ med Armene strakt opad. Haus Klær fænged, hans Skjæg og Haar brandt. Og endnu da Luen stod ham over Hodet som en rodgul, svaiende Toplue, kunde man hore haus fortvivlede Raab og Skrig — til Himlenom Hjælp og Naade. — Saa taug han og faldt fremover.

Og som saa Baaden kom, og Heden og Luerne endelig tillod den at lægge op ved Prammen, var det bare et forbrændt Lig, man fandt at lofte ind over Æsingen.

— Da Morgensolen randt, var Brandscenen over. Den store, rygende Brandtomt laa der sort og uhyggelig i det tindrende Sollys. Kim hist og her bortover blafred cn Lue med et matgult Skjær, stég og sank. En nogen, sodct Skorsten raged ensom iveiret paa Fyrhusets Tomt.

— Men Borgermesteren sagde, idet hau torrcd Svedeu af sin skåldede Pande:

«Nei, nu er det nok bedst at komme sig hjem igjen; for nu er vi da guskelov endelig Herre over Ilden!»

Ole Augustinussen var ilet til med et Senge- tæppe og en Hodepude, mens Svigersønnen skulde paa Apoteket efter Olje og saa indom til Brugets Læge —, som forresten just traf til at være paa Sygcbesøg oppe i Dalen.

»Hans Teodor, ITans Teodor! — aa Herregud aa Herregud! — naa er det nok altfor ille med

.Per Sivlo: Streik. 6dei, Gutten min!» sagde Ole Angustinussen, idet han bøied sig over Sonnen og sank iknæ ved hans Side.

Der var en stram Lugt af svedue Klær, svedent Haar og svedent Kjød.

Hans Teodor snudde paa sig. — «Aa Far

— Far! s

Han var skrækkeligt tilredt. Hodet, hvor- over det rødblonde Haar tidligere havde krøllet sig, var cn brimsort Brandskorpe. Ansigt og Hals, som var ophovnet til det uformelige, frem- viste overalt posede, blasblege Brandblærer eller rødbrune, vasne Kjødflækkcr, og Øinene var næppe synlige under de tykke, skoldede Øienlaag med de svedne Øienbryn ovenover.

Han blev forsigtigt lagt over paa Tæppet og fik Puden under blodet; det gik jo alligevel for sig under ynkelig Jamren. — Saa vikle hans Far til at løse paa Resternc af Trøien.

»Nei! — nei!» stønned Hans Teodor og mødte ifra med de svulne, brandsaare Hænder.

«Ja, men vi maa det, Gutten min!»

«Ja — du — Far — — men ikke — de andre!»Dc to lodes alene inde, — Den forbrændte Trøie blev let nok fjernet, det morkne Tøi kunde plukkes af med Fingrene. Saa kom Turen til Vesten; den havde jo holdt sig bedre, skjønt ogsaa den paa enkelte Steder var gjennembrændt.

— Men hvad var det, som stek op af Lommen paa Vestens Indside? — en Ivonvolnt med Papirer i? — Lad se — — jo, det var Papirer, brændte laillede i den øverste Kant. — Nei — men det

var —-det var jo Pengesedler! — mange,

mange Pengesedler!

«Du gode Gud, Hans Teodor! hvor kommer alle de Pengene fra?»

»Han — ga — mei dem.»

»Hvem_? — hvem?»

»Han — — Oscar Andrésen.»

«Han ga de i dem?»

»Ja — — han var saa stri — — og Huse vores---og saa — — — satte jei Ild paa —»

Ole Augustinnssen havde reist sig i sin fulde Hoide; hans Ansigt var med en Gang som størknet.

Da gjorde Hans Teodor en Kraftanstrængelse og kom op i siddende Stilling.

«Gi ham dem igjen, Far! — gi ham dem igjen'.*Han faldt med ct hæst, rallcnde Skrig bagover og blev liggende ganske stille og taus.

Den gamle boied sig atter over Sønnen og lagde Øret til hans Miind. — Saa stak han ham Konvoluten med Pengesedlerne tilbage i Lommen og knapped over, idet han mmnled:

«Nei, ta dem med dei og gi ham dem igjen for Guds Stol paa Dommens Dag».

— Man havde budsendt en anden af Byens Læger, som nu kom til. Men han kunde kun konstatere Hans Téodors Død.

«Ja, nu er her Hest og Kjærre, Bedstefar,» sagde Svigersønnen.

Ole Augustinussen slog Tæppet om Sønnens Lig; det blev baaret ud i Kjærren.

Folk veg sky tilside, der det sørgelige Optog skred nedover, paa Veien hjem til Kaalrabien. — Den gamles Skridt var stø og hans Ansigt uden en Trækning.

— Mandag Formiddag slog Svigersønnen, som halvveis var Suedker, en Kiste sammen; i den blev Hans Teodor lagt, saadan som han var, da de kjørte ham hjem. — Faderen vilde det slig. Og endnu samme Dag kom han ind paa Kirke- gaardens Lighus.— Men ikke en Taare saa man i Ole Augustinussens Øine. Kun var lian mere inde-nluttet og ordknap end nogensinde, — Herregud Kaalrabien holdt endog op med at sige «Herregud».Tirsdag. .

Tallebergs Restauratioii holdtes hikket, og Gardiner var trukket for Vinduerne mod Gaden, I et Kaminer iudenfor Rfstaurationsrummene laa Bertel Tallebergs Lig paa nogle Planker, som var lagt Side om Side over to Stole. Et Lagen var hyllet om Legemet; men den venstre Haand var gledet ned, saa en Guldring kunde skimtes, stram- met dybt ind i Kjødet paa den mørkerøde Lang- finger. Det var Per Amundsens Forlovelsesring.

Dor var en kvælende Stank. — Men det generte ikke Fluerne, som Hoi ind gjennem det aabentstaaende Vindu til Gaardsrummet, summed omkring i Værelset, gjorde muntre Kast i Luften, krob og krabbed 0111 hinanden frem og tilbage over det hvide Lagen og besatte tæt dc ube- dækkede Dele af den nedgledne Haand.

Ligkisten skulde være af gildeste Sort, med baade Udskjæringer og Forsølvninger, og først idag kunde den blive færdig.Ud paa Ettermiddagen kom den.

Og omsider var Liget lagt nedi og Laaget slaat paa.

Saa kjørte de Bertel Talleberg ud af Gaards- porten og ned til Kirkegaardcns Lighus, hvor Hans Teodor og Sagstyrer Vik allerede havde sit midlertidige Kvarter.

— Men endnu en anden kjortes paa Porten fra Tallebergs Hus den Dag; og det var Oliue Larsen — efter et grovt Mundhuggeri med Bertel Tallebergs Enke.

Nu, ikke at Oliue Larsen blev liiisvild, alligevel; dertil var hun for godt kjendt med Oluf Rundstrom, en svensk Tusenkunstner, som et A ars Tid havde ophoklt sig i Langestrand, og som nu villig aabned hende Duren til sin Kvist- bekvemmelighed paa Kammer, Alkove og Koge- maskine.

-1- Og Oluf Rundstrom havde faat sig en «Husbestyrerinna».

Saa var de atter uden Arbeide og Lønnings- dag — 84 Mand, af hvilke omkring Halvdelen var Familieforsørgere.— Tirsdag Formiddag gav Oscar Andrésen sine Arbeidere Ordre til Fremmede i Kontor-bygningens Gaardsrum,

Det var en taus Flok, med triste Ansigterf han liavde fremfor sig, da han steg ud paa Dørhellen.

Og i Saiulhed, den nærmeste Fremtid laa alt andet end lysteligt tilrette for disse 84. De nyeste Aviser havde

meldt, at Lastepriserne i Udlandet snarere sank end steg. Byens ovrige Brug havde nok — og i slige flaue Tider heller mere end nok af — Arbeidskræfter. Rygtet vilde vide, at et Nedslag i Arbeidslonningerne havde været paatale i Brugéeierforeningen,

— «Goddag!» sagde Oscar Andrésen, —

«Goddag, Goddag, kjære Folk!---Ja, det ser

sort ut her, naa, baade for mei og dere. — Det var en sørgeli Tilskikkelse — altfor sørgeli. — Men naar Uløkka er ute, saa — — — Si mei: har noen a dere Anelse om, hossen Ilden er kommet op? — har vel lagt og ulmet etsteds, fra der var Fyr paa om Dagen ? — — er vel det rimeligste — vel?»

«Ja, bare den inte er paasåt?» bemærked Maskinist Kristensen.«Paasai? — —- Bossen? — — du nævnte ikke ct Or om det ved Politiforklaringen igaar;

— hva mener du?»

«Nei, det var først idagmaarres, jeg kom tell aa dra mei i Minne, at da jei gik forbi her Lør- dags Kvæld saan ved Ellevetiden, saa syntes jei saa tydeli, jeg skimted en Mann mellom Stablerne nere unner Fyrhuset. Jei tænkte, det kunde være en Gauk med en Brænnevinsflaske eller noe saant, jei.»

«Hva sier du? — nei jasaa?--Du kunde

inte se, hvem det var?»

»Nei, jei kunde inte det.»

«Du dro inte Kjendsel paa ham?»

«Nei, jei gjore inte.» sinte det ringeste? — hva?»

»Nei, slettesinte. — — Jei skal naa forresten heller inte nægte for, at jei var saa temmeli paa en Kant.»

»Naa! — saa har du kanske set feil, ospa, du! — — Man ser saa mye rart, naar man —

— Men her blir naturlivis yderliere lirand- forhør, og da kommer det nok op, hvis her er noe gæli — som jei jo rigtinok nødi vil tru. —

— Ja, ille var det, og værste Smækken faar jei jo sjøl, naturlivis.»— Det kvapp i ham, da gamle Herregud i Kaalrabien i det samme kom ind Porten og stilled sig bagenfor de andre.

— — «Naa ja,s blev han ved, «jeg vil haape, jei klarer mei over det., — og det er jo Meninga aa bygge Bruket op igjen, skjønner dere. — Men det tar Tid, det — saa noe Arbei kan her naa inte være aa tænke paa, her, iaar. Og saa faar dere da se dere om etter annen Be- skjæftigels saalænge. — Vi faar mote Uløkka saa godt vi kan, alie sammen.»

* Di hadde naa vel assurert, i el ?* spurgte Stavskjærer Mikkelsen.

«Assurert? — ja-a--ja, det vil si--

jo, naturligvis hadde jei assurert, — men altfor lite, skjønner dere! — altfor lite, — — Naa vel, det er inte mere aa snakke om, det. — — Men jei vil naa allievel nedi, at dere skal gaa snaue fra mei og komme rent paa bare Bakken med det samme; dere skal faa utbetalt hver sine 10 Kroner. — Knudsen! — — aa nei, la mei like- saagodt sjøl, siden det er sidste Gangen — indtil videre, da. — Trond Flatberg: værsgo! — Olaves Pedersen — — —»

En efter en kom de frem og fik sig de 10 Kroner leveret af Oscar Andrésens Haand, bukked,mumled ct sagte: «tak!» traadte saa tilbage og gav Plads for andre. — Endelig var det eks- pederet-.

— «Naa,» sagde Osear Andrésen, «se der er jo gamle Ole Augustinussen ossaa. — Ja, jei kan forstaa, det maatte være et forfærdeli Stot for dei. — Se lier — 25 Kroner til en liten Hjælp

— vtersgo!»

Ole Augustinussen traadte med langsomme Skridt tæt hen til ham og hvisled ham mellem Tsenderne ind i Ansigtet:

«Kjcel-tring !*

Saa snudde han sig og gik.

Oscar Andrésen blev gulbleg og for tilbage, saa hau var lige ved at falde over Dørstokken; to Tikroncsedlcr og en FemVroneseddel daled ned paa Hellen ved hans Eodder. Hari fatted sig dog snart,

«Jei mener, at gamle Herregud i Kaalrabien inte er rekti i Hue biet!» sagde han og forsøgte med etslags Smil. — «Aa ja,» fortsatte han og slog over i et Snk, «det kunde nok ta paa noen og hver, det, som han har maattet gaa igjeunem stakkar!»— Men dette Optrin raellem Ole Augustinussen og Oscar Andrésen blev siden Gjenstand fur megen Snak og forskjellige Udlægninger.

Torsdag var Begravelsesdagen.

Oppe i det fashionable Strøg af Langestrands Kirkegaard, raellem velstelte, blomstersmykkede Grave, fra hvilke en varierende Mangfoldighed af Granitstøtter hæved sig med sine gyldne Bog- staver eller med sorte paa hvidt Marmor, var der en aaben Grav, siriigt omkranset med Gran- bar. — Den var bestemt for Bertel Talleberg.

Men paa Kirkegaardens nedre Del, hvor der kun var Tue ved Tue og et og andet hvidligt Træltors med Skrift i Sort, stod der en Dobbelt- grav aaben, med lergraa Jordklumper omkring. T deu skulde Hans Teodor og Sagstyrer Vik stedes til Hvile; og dc skulde fea nedi med sig Liget af et fireaarsgammelt Barn, cn Sypiges Datter. — Fattigfolk klarer sig altid med mindre Albnrum.

— Begge Klokker i Kirketaarnet stemte i; og ud af Liglmsets Dor kom seks Mand bærende med Bertel Tallebergs Kiste.Prosessionen ordned sig og begyndtc at skride frem, — forrest Kisten, helt overdækfeet med Blomster og Grant, dernæst Enken med sin Datter ved den ene og Provst Carlsen ved den anden Side, saa to lange Rækker af sorte Hatte, linder hvilke den hedengangoes Venner og Be- kjendte — først og fremst Byens Restauratører

— gjorde ham den sidste Ære.

Kisten anbragtes paa Plankelaget ved Grav- randen. En trykt Sang med Kors og Sorgerand blev omdelt; det var en af Kirkebogens Lig- salmer, for Anledningen arrangeret til «før* og «efter» Jordfæstelsen.

Sangkoret faldt ind. Da forste Afdeling var sunget, lofted Provst Carlsen langsomt Silkehatten af sit staalgraa Hode, og hans hvidkravede, sort- kjolede Skikkelse trén i velærværdig Fyldighed hen til Kisten, mens alle Hatte blev etrøget og mange hvide Lommetørldær kom frem i Beredskab,

«Elskede Jesu Kristi Venner! — Hvo ved, hvor nær mig er min Ende? — sandelig, i en Stund som denne lyde disse Sahnistens Ord med Rost som Basuners Rost ind i vores alles Hjerter

— Vi staa her idag samlede om en Baare, — en Baare, som først og fremst er en Taarens, enSorgens Baare, men dernæst ogsaa en Baare, over hvilken tlforkrænkelighedens herlige Haab breder sine lyse Vinger.

En Taarens Baare! — Se denne grædende Enke og dette faderlase Barn medTaare paa Kind,

— hvad have vi mere Vidnesbyrd behov?

En Sorgens Baare! — Eii Mand, en For- sørger rives væk fra sine Kjære, dc ømmeste Baand overskjæres, visselig, det giver Sorg, smertelig Sorg. Og Sorgen bliver dobbelt smertelig, naar det er en Mand i sin bcdste Alder, i sin fulde Ivraft og Virksomhed. Men tidobbel bliver Sorgens Smerte, naar det som her sker i et Øieblik, udeu Varsel og endydermere under ledsagende Oinstændigheder af saa ganske sær- deles rystende en Art.

Og dog, dyrebare Mcdforløste: med Sorgen og Klagen hold Maade! Thi ogsaa ved denne Baare har et saligt, et livsaligt Haab taget Plads.

Visselig var han, som nu hviler her, en Synder, en stor Synder for Gud; thi alle have vi syndet, og os fattes Guds Ære. Men da Nøden var størst, og Flammerne omgav ham og Våndene truede med at opslugc ham i hans pligt-opfyldende Nidkjærhed for Næstens Vel og Vel- fierd — hvilket heller ikke skal glemmes ham,— da vendte han sig til den ene og eneste tro- faste, den gamle af Dage, der selv har sagt, at for den, som banker, vil han oplade, og den, som raaber, vil han svare og ingenlunde stode ud.

Og denne Mand bankede paa den Almægtiges Dor, og han raabte den Iloiestes Navn, saa ogsaa vi hørte hans Raab om at indlades. Og det er vor laste Fortrøstning, at hans Bøn og ydmyge Begjæring er hørt. — Ja, mine Venner, havde- vi været lydhøre som Hyrderne paa Bethlehems Marker eller som (len gamle Simeon eller som den Prophetinde Anna, Phanuels Datter af Asers Stamme, — o, da er det vort frydefuldc Haab, at høit over Flammernes Bragen og Vandenes Brusen havde vi hort Englenes Sang for en Synder, som omvendte sig, og hvis Sjæl de nu skulde bære over i Abrahams Skjød..

Og se: paa ham, som ligger her, ja, paa ham passer det Ord, som skrevet staar, at han blev rykket som en Brand ud af Ilden, rykket ud ved Guds Naades Finger og ind til den evige Glæde.»

— Provst Carlsen havde under Talen kjæmpet tappert mod den kvælende Ligstank, som strøm- med ham ind i Næse og Mund og strøg med de lumre Vindbolger forbi ham henover Ligfolget, Pastoren havde smaat om sen traadt noget ifra.og vendt sig, saa han halvt var kommen til at staa med Ryggen mod Kisten. Men endda hjalp det ikke. Han maatte derfor — meget mod sin Vis ved godt betalte Begravelser — bryde af med en kort Bon, hvorpaa han, lidt hurtigere end hans Værdighed og Kjole strengt taget tillod det, kom sig et Stykke bort og pusted ud.

Kisten blev sænket i Graven, Provst Carlsen maatte atter der an for at aflevere de tre Skuffer Jord. Og da Sangens sidste Toner dode hen, gik én efter én af Følget op paa Gravhaugen, bøied sig et Øieblik udover, saapas at Kransene paa Kistelaaget skimtedes; Kirkeklokkerne tang. — Og saa var Langestrand færdig med Bertel Talleberg.

— Restauratør Holte og Skomager Paulsen gik sammen ud Kirkegaardsporten.

«Kom naa,» sagde Holte, «saa gaar vi hjem tell mei aa tar vors et realt Glas 01 tell aa skylle Halsen med.»

«Neigu om jei har Tid, du, — jei maa hjem og sy Sko.»

«Hva er det, som staar saa paa idag, da?»

«Inte noe anna en at jei saa fort som muli vil fortjene mei tyve Kroner ekstra, for aa sætte i Banken.»

«Hoffør det, da?»«Jo, og saa overdrar jei Bankboka tell Præsten Carlsen, paa den Betingelse, at han og ingen annen holler Liktaleu over mei — for alle Tilfælles Skyll, skjønner du. Jei lovte mei sjol det, da jei hørte, saa nydeli som han ekspederte Berte! Talleberg inn i Gussrike. — — — Se der kommer de med Hans Teodor og Jens Vik, ossaa,» lagde hau til, da han i det samme saa sig tilbage indover Kirke- gaarden.

- Og fra Lighuset kom et nyt Ifølge.

Men ingeKlokkn eklang hørtesfra Kirketaarnet.

To umalte Ligkister aabned Toget. Næst efter gik en gammel Sjømand, Sypigens Onkel, med en Barnekiste utider den venstre Arm.

Ikke en eneste Silkehat fulgte; men af Ka- sketter og Arbeidsbluser var der flere at se. — Hele Familien fra Kaalrabien — undtagen Stine og hendes Barn — gik blandt de forreste. Ole Augustiuussens Ansigt havde den samme stivnede,. taareløse Ro, som da lian fulgte Sønnens Lig hjem fra Brandstedet; Armstumpen bar han stukket ind under det slidte, graabrune Trøiebryst.

Fein af Sagstyrer Viks otte Born fulgte Faderens Kiste. Moderen var hjemme — holdt Sengen.

Men Følgets Mængde var Arbeidere fra det

Per Sivle: Streik» 7brændte Brug — en tung Skare med træge Trin og triste Træk og lndende Skuldre.

— Omsider var Kistcrnc nedsænket — forst Hans Teodors. Men da Viks skulde efter, viste det sig, at Graven var for trang, Nu ja, der var ingeu Tid til Forandring, Kisten blev staaendc paa Kant, væltet over til høire Side. — Saa blev Barneltisten anbragt, som det bedst kunde falde sig.

Man vented nu kun paa Præsten.

Ja, dette var en strid Dag for Provst Carlsen; for lians Kapellan var syg, og saa maatte lian jo selv — i Embeds Medfor — —. Nu havde han netop faat Tid til at stikke hjemom og styrke sig paa et Glas Vin og et Stykke Smorrebrod.

— Et Salmevers; — hvorpaa Provsten fandt etpar Trøstens Ord til de gjenlevende, steg saa op og tik Jbrdpaakastelsen forrettet med cn vis Fart. For atter slog den ulidelige Brand-Lig-Stank imod ham, og det var, som kjendtes den endnu langt vær re her.

— Men da gamle Herregud i Kaalrabien hortc den dumpe Lyd af Mulden paa det bare Kistelaag, da brod han ud i en Graad, som forvred hans Ansigt og gjennemrysted hans Krop som i Krampe.

Der var Taarer i de flestes Øine; der hørtes heftig Hulken og dæmpet Sneftcn.Sypigcn gned, som skulde bendes Bryst sprænges. — Han foldcd Ilændcrne og stammed gjennem Graaden:

«Aa ja, Gud ske Tak, at vesle Martine er saa godt gjemt! — jei har mere enn nok med aa berge Maten i Munnen tell Veslebror. Men ham vilde jei naa gjerne faa Lov aa behollc, allikevel.»Byfogden havde afholdt Braudforhør, baade et og to. Men dev var intet fremkommet — Maskinist Kristensens Vidneprov iberegnet —, som gav gyldig Grund for den Antagelse, at Ilden skulde være paasat.

Og dog, det var, som laa den i Luften, den Mistanke, at Brandens Opkomst ikke skyldtes Tilfældet. Og hvad mere var: deu almiudelige Mening hos Langestrands Arbeiderbefolkning — og kos adskillige andre — blev mere ;og mere den, at Oscar Andrésen selv paa en eller anden Maade med velberaad Hu havde foranlediget Brandeo.

Ikke saa, at det Mand og Mand imellem blev sagt i klare, tydelige Ordelag. Men man forstod hinanden alligevel. Og især de bredlose Arbeidere fra Humlevik Brug forstod det saa godt, — Hjer- nerne forstod det, og Maverne knurred sin Til- slutning.Og en Strøm af undertrykt Forbitrelse sived med voksende Styrke fra Bryst til Bryst.

Saa var det dog biet til det, at Ole Augusti- nussen skulde miste Kaalrabien. — Og ikke nok dermed, men der var ogsaa gjort Eksekution i hans Stakkarsdom af Løsøre og Indbo, — alt- sammen paa Foranledning af Tallebergs Enke, eller den Inkassator, hvem lmn havde overgivet Fordringen til Inddrivelse. Om det saa var den gamle Barberkniv, det rifledc Drammeglas og det spættede Speil, saa var det biet optegnet af Rettens Folk — Rub og Stub.

Men Inkassatoren — som i Langestrand var bedst kjendt under Navnet «Fan med Fedt paa»

— bandte af Hjertens Grund «denne Helvetes Tredivedalersloven», i Kraft af hvilken Herregud i Kaalrabien kunde redde unna af Boet til et Belob af hele 120 Kroner, — saa der af Løsøret blev lidet eller intet at sætte under Hammeren.

Auktionen afholdtes paa Stedet, og Inkassa- toren fik sig Kaalrabien tilslaat.

Det gav et Sæt i Ole Augustinussen, da det kolde, skarpe Hammerslag lød; han vidste jo, atKaalrabien var langt niere værd og havde kostet ham det mangedobbelte nf Inkassatorens Bud.

Imidlertid, Fordringen var saavidt dækket.

— Og Budet blev approberet.

«Ja,» sagde Iukassatorér, da lian en Dag kom med denne Besk ed, — «ja, min gode Ole, naa er Kaalrabien min, og naa faar du gjorc Huset ryddigt i en Fart, — hvis du da inte vil* leie hos mei.

— ilen Leien kontant — paa Forskud!»

«Inte vet jei Utkomme tell dctr»

«Inte jei heller. De kunde kommet vel med, naa, de 25 Kronerne fra Brugseier Andréseu;

— — — du behøver da inte glane paa mei, som vilde du æte mei! — — Men — la se — du kunde kanske faa Fattivæsenet tell aa betale Leien for dei? Jei skal gjøre det billigt; for Hytta staar jo lier allikevel — iudtil videre, da. Mye muli, jei kommer tel) aa bygge her — Tomta er jo inte saa værst —; men det blir naa iute i Sommer.»

— Og det gik slig, at Fattigvæsenet overtog Leieforpligtelsen — paa Henstilleo fra Inkassa- toren, ikke efter Opfordring af Ole Augustiniisseu, der nærmest lod ligegyldig for det liele. — Men bug de stramme Læber bed han Tænderne sammen, naar hans Had til Oscar Andrésen klødde ham iTungebaandeirø; for det var jo saa noie forbundet med hans egen Sons Skjænsel,

— Og Langestrand mored sig med at lave Vitser over det Tema, at nu var Herregud kommet paa Fattigkassen og bodde i sit gamle Himmerige tilleic hos Fan med Fedt paa.

— Jo, det kom saameu, det bebudede Nedslag i Lønningerne. Det blev, efter Beslutning i Brugs- eierforeningen, tilkjendegivet paa Laugestrands samtlige Sagbrug.

Arbeiderne niodte Budskabet med dump Knurren. — Ja, til at slaa af var dc Folk færdige straks de bare trodde sig at have en Anledning. Men at fua dem til at lægge paa et Øre, det var som at dra Katten efter Halen, det, om de saa sopte Penger ind i læssesas.

Denne Knurren blev hurtigt lydeligere og lydeligere. Rædselsmindet fra Humlevik Brug og Mistanken om Brugseier Andrésens Forhold til Branden skulde just heller ikke tjene til at dæmpe Gjæringen.

Og en vakker Dag var Ordet paa alles Munde, uden at nogen kunde sige, hvem der. forst havdenævnt det, — dette Ord, som Langestrand liidtil kim kjendte af Aviser og llygter:

Streik! — Streik! — Streik! • Strikke — var der mange, som ndtalte det.

Langestrand var forbauset.

Arbeiderne var halvt om halvt forbauset over sig selv; der var kommet et nyt Moment med i deres Tankegang, ilen netop dette ny egged og lokkcd og maned videre.

Og Byens mere uinteresserte Borgere og

Borgerinder var forbauset. De forstod ikke--,

de kunde ikke rigtig samle--; men at noget

nyt, noget uberegneligt noget holdt paa at trække op, det følte de. Og de rystcd paa Hodet.

Og Brugshcrrerne var i høi Grad forbauset.

— Nu ja, fra først af mødte de det gryende Uveir med et overlegent Smil. Men da de mærked, at Bevægclsen tog Fart, blev de sint, sint for ramme Alvor. De satte sin mer eller mindre ægte Ha- vanneser iveiret og jog harmfulde llogskyer ud gjennem sine Næsebor. — Og deres Brug damped endnu vældigere, med Skorstenenc stolt mod Sky som kjæmpemæssige Cigarer. — «Fan fortære,skal vi inte lære de Nauta an være Folk!» mente Brugseier Wang- Melterud,

Men allermest var Provst Carl sen forbauset. Dog, han var nu alligevel den første, som magted at samle Situationen i et klart Overblik. — .Ta, naturligvis var det den fordærvelige Tidsaand, den autorifcetsstormende Oprørsdjævel, som lier igjen stak Hestefoden frem! — her! — Men han skulde rigtignok — —! næste Søndag i Kirken og paa Bedehuset — —! — — — «thi Herrens Ord har Kræfter!» sagde han og klapped Brugseier Konsul Dahl paa Skuldren.

— Brugseierne havde hver paa sit Brug taget sine Arbeidere i Skole, liver paa sin Maade: for- nemt formanende, overlegent truende, brutalt over- hovlende. — «Tror dere virkeli» — sagde Wang- Melterud — «at dere kan

tvinge os? Det bin- der, Fan ta mei, ingenting uta, skal jei si dere!

— Det er inte for de Ørenes Skyll, — men dore skal lære aa forstaa, at det er vi, som har Magta.»

— Det havde altsammen ikke den tilsigtede Virkning.

Og det utrolige hændte, at der — rigtignok underhaand og med Paalæg om Taushea udadtil

— blev udstedt Opfordring til Brugsarbeiderneom at møde paa Madam Henviksens Sal Lørdag den 2Bde Juni — Sankthansaften altsaa — Kl. 8V2 præcis, for at forhandle om den paatænkte Streik.

Det var ment at skulle gaa for sig i saapas Stilhed, at al Indblanding fra Principalernes Side kunde imdgaas. Men «mange er Kongers Øren», siger et gammelt Ord, og den langcstrandske Plankeadel havde nok ogsaa endel ilere end do reglementerte to pr. Snude — havde dem til og med siddende paa et og andet Brugsarbeider-Hode. Vist er det, at Brugsherrerne |i god Tid var fuldt vidende baade om Mødet og dets Formaal.

Og samme Lørdags Formiddag havde Brugs- eierforeningen Møde; man skulde raadslaa om Forholdsregler.

Meningerne var delt. Konsul Dahl var den eneste, som udtalte, at man dog hanske stod sig bedst paa at give etpar Indrømmelser i Lønnings- regulativet. Men heri fik han ikke ringeste Med- hold. — Nogen var der, Som trodde, at det hele af sig selv vilde gaa op i Køg; for naar det kom til Stykket, saa turile Arbeiderne ikke — de turde simpelthen ikke! — Men uforskammet var det nu i ethvert Fald, saa de kunde have godt af en Sansc- kage — kunde de!Wang-Melterud foreslog at proklamere paa alle Brugene, at ile Arbeidere, som gik paa Streike- i nødet, havde sin Afsked med det samme.

Saa tog Oscar Andrésen Ordet: Ja, det kunde kanske synes nbefoiet af hcun at tale i denne Sag, nu, da et ulykkeligt Tilfælde just havde stanset hans Drift. Men af Hensyn til Standen og dens Interesser, saa vilde han dog faa Lov til at sige sin Mening, — som var den, at man vistnok vilde være bedst tjent med en mere for- sigtig Fremgangsmaade. For sæt nu — og man kunde ikke være tryg, i saadanne ophidsede Tider —, at der var større Alvor i denne Streike- hevægelse, end ogsaa han gjerne vilde tro, — men sæt 1111 alligevel: da kunde et aggressivt Skridt som det af en æret Taler nylig antydede let vække en Forbitrelse, der turde faa skjæbuesvangre Følger. For Brugseierne vilde jo dog absolut være ilde tjent med en ahnindelig Stansning nu, midt i den bedste Skurtid, da Hovedmassen af Baatømmeret netop var kommet. — Nei — men lad se: det kunde vel nok gaa for sig paa den Maade, at man lod dem holde Modet — lod dem i Guds Navn holde det — lod dem brumle ud! Saa fik man se til at fua niærket sig de værste Skrig- halsene.....det lod sig vel altid gjore; disse kundesaa siden enkeltvis fjernes og Hullerne stoppes med dygtige Arbeidere fra Humlevik Brug, — det vilde være en sand Sælebot for dem, som en tung Skjæbnes Tilskikkelse saa plndselig havde sat ud af Virksomhed, — de vilde kysse paa Haanden og takke til, de. — Forresten holdt man det gaaende med velvillige Antydninger, uden bestemte Lofter.

— Og saa vilde man nok lidt efter lidt faa de springske Folerne til at gaa pent i Tøm igjen.

Hette Fremlægg vandt da ogsaa omtrent udelt Tilslutning.

— Men paa Madam Henriksens Sal samledes om Kvælden godt og vel et Hundre Mand - vistnok kun en liden Brøkdel af Langestrands samtlige Brugsarbeidere.

Per Amundsen — der i de sidste Uger havde arbeidet som Muddergraver ude paa Havnen og vært stadig og ædrnlig over Forventning — havde mødt frem, rigtignok for Anledningen igjen tem- melig opstivet.

Ogsaa Oluf Rundstrøm havde vidst at skaffe sig Adgang.

Det lod til at trække i Langdrag med at faa nogen almindelig Forhandling op; men der var ivrig Passiar Mand og Mand imellem og gruppevis.Samtaleemnet var jo Streiken; de fleste var for, meu der var ogsaa dem, som raaded fra.

»Nei» — mente Per Amundsen — «dette nytter inte. Tell orntli Forhandling træugs der først og fremst enOrstyrer. Jei foreslaar Høvleri- mester Torgersen. Vil vi ha ham, saa klapper vi i Hænderne!»

Per Amundsen klapped, og der var mange andre, som klapped; og saa var der valgt.

Høvlerimester Torgersen — en hoi. rank Mand med sort, kortklippet Skjæg — gik lang- somt hen til Bordet ved den inderste Tværvæg, «Ja, naar dere vil det, saa faar jei jo prøve, slik jei kan. Jei er jo inte vant, da, skjønner dere, — Det var altsaa om denne Streiken, vi skulde snakke. Forlanger noen Ore?»

«Jag!»

Oluf llundstrøm trén frem og holdt — med megen Patos og under ivrig Gestikulation — fol- gende Tale, paa en Blanding af Svensk og Norsk: «Arbetare! Olycksbroder! Kamrater! — ty också jag er Arbetare. — Ni står idag med et Svard i Hand, ni bar redan dragit det ur Slidan;

— svang det! — låt er inte skramma! — sviing det med Kraft! — Ni har vel hort tala om det gamla Rom — inte alis att forvexla med gammalRom, forstår ni? — he he! — Nåja, der tiere i det gamla Rora, der var dc sån der Hedningar, ni vet, ock offrade till en Afgud, en ryslig Drake med sju Ilufvudcn, som endast åt Menniskokjott — éti Kropp livarje Hufvud till hvar enda Dag. — Men så kom der en resande Riddare, — jag skulle tro, han varit her från Norden, från Skandinavien, ettersom hun het saamye som Janson — en utaf dc der gamle Vikingar, formoder jag. Såkert er nu det, att han ligger begrafvit i Kjobenhamn uti Danmark, paa ett Stelle, dom kaller for Tor- valsens Musiirium, Min Bror, som varit der har afven sett Monumentet ofver honom; — Naa, da saa denne der Janson kommer der ner till det gamla Rom, saa drog han sitt goda Svård, som het Dyrendal, och hugg de sju Hufvuden af Draken, det ena etter det andra. — Det samma skola ni nu gora, Kam rater, Olycksbroder, Ar- betare! Ty ock sa vi har sån en der Drake ibland oss — inte endast med sju, utan med sju och åter sju Tusen af Hufvuden; det er Kapitalen, och Storborjarnc ero Hufvuden, som alla tillsammans åter Arbetarckjott og dricker Arbetarens Blod.

— Men nu har ni Handen paa Svårdfåstet — jag mener Streiken; — hugg till! gå på! låt Hufvuden rulla!»Folk lo. «Det er bra, Rund st rom!» — »Defc er jagu bra!» — «Hils a Oline!»

— «Hvem flere forlanger Ore?»

Stavskjærer Even Rasmussen — cn vissenbleg skallet Femtiaaring, som gik under Navnet «Gamle Testamente» — lagde Hodet paaskakke og sagde i en syngende Præketone:

«Der staar skrevet: I Tjenere, værer eders Herrer underdanige i Ærefrygt, ikke alene de gode og billige, men ogsaa de vrangvillige. — Og atter paa et andet Sted: I Tjenere, adlyder eders timelige Herrer med Frygt og Bæven, i eders Hjerters Enfoldighed. Og jei vi! ingen Strikke være med paa, som jo strider mod Apostelens klare, tydelige Ord. — Kjære Venner, lader os heller tilsammen synge et Salmevers og gaa fra hverandre med Giul.»

«Nei, stop naa lidt!» mente Per Amundsen, «naa vil jei ha Ore. Og da vil jei si saamyc som saa, at det inte er det Granne fortili, vi syner, at vi da inte er skapt bare tell aa la vors trakke paa heller. — Dere vét allesammen, bossen det gik mei. Og la naa saa være, at jei er en Slabbedask, som kanhæude inte fortjener det stort likere; — men om en Arbeider er aldri saa orntli og bra en Mann: hvis som han inte enten tier bom stilleller ossaa lar Kjæften snakke etter Præstens og Grossererens Formularbok, saa jaga faar han svie for det — svie tell Merj og Bein ossaa! — Ifall dere inte ennaa vét det, saa skal jei fortælle dere, hva de gjør med vors: de bruker vors og sliter vors op, saalænge de kan ha Nytte a vors; og siden, — ja, siden saa sparker de vors ut, jager vors gjerne paa Fattikassa, — eller ossaa saa branner de vors op — for aa være kvit vors saamye fortere — vel ? — Det er inte tell aa bolle ut! — Og prøv med Streiken, Gutter! prøv med Streiken! — det er min Mening!»

«Bravo!» — «Bravo!» — «MinMening ossaa!»

— «Min ossaa!» — «Og min ossaa!» — «Nei!»

— «Nei!» — «Jo!» — «Jo!» — «Jo—o —o!»

De skraalte og skreg i Munden paa hverandre. Endelig fik Ordstyreren Ørenslyd og sagde:

«Ja, min Mening er den, at vi ennaa skulde bctænke vors neie og først forsøke vors frem med det gode, i al Lempelihet »

«Nei! — nei!» — «Vi stemmer!» — «Ja! vi stemmer!»

«Streik — til venstre! — inte Streik — til- høire!» raabte Per Amundsen.

«Jei for min Part staar, hvor jei staar, — for jei stemmer inte,» ytred Ordstyreren.81 gik tilvenstre, 23 tillioire.

Saa blev en Komité — en Mand fra hvert Brug — opnævnt til, i fald Brugsherrernfe ikke vilde give efter, at organisere og lede Streiken.

Per Amundsen valgtes med som Komitéens Sekretær,

Og dermed var Mødet slut.

Per Si vie: Streik.

8Der er noget, som kakles Pukstén.

Pukstén er en Masse, — som saadan laves den, og som saadan bruges den.

Nu fortiden har man ogsaa Maskiner til at hugge Pukstén med; det gaar jo fortere, og Stenen blir mere ensartet jævn — lader sig lettere 5 pukke 9.

Men tidligere besørgedes Hugningen ude- lukkeude af Menneskehaand. En meiselformet, staalsat Hammer i den hoire Næve, den venstre forsynet med en tyk Vante, Skjærmbriller for Øinene og Skjærm for Panden, — slig var en Puksténs-Hugger udrustet.

Naar Stenstykkenie var sprængt ud af Fj eldet og bragt hen paa en passende Plads — som under Almeallden bag Langestrands Kai —, saa kom Hammeren i Virksomhed. Stcnstykket kløvedes og hakke des. Gav det ikke efter for det første eller andet Slag, saa dog kauske for det niendeeller tiende, — det maatte i ethvert Fald blive til Pukstén. — Og saa det næste, og saa det næste og det næste — —. Det hjalp ikke, at Stenen spruted Gnister og sylspidse Fliser under Ham- merslaget; for selv 0111 den en og anden Gang kunde se sit Snit til at kløve en Læbe eller knuse et Glas i Skjærmbrillerne og slaa et Øie ind, saa var der nok af Næver til at tagc Hammeren op igjen og hugge los.

— Den store, brungaa Paksténs-Dynge vokste og vokste fra Dag til Dag og strakte sig — som et Uhyre af en dvask, skjællet Slange — Tomme for Tomme længer henover under Almcalléen bag Planeringen.

Gaderne skulde jo istaudsættes efter Vintrens Tæle og Vaarens Sole; og da trængtes der Puk- stén, først og fremst Pukstén.

Ikke at forveksle med Broslén. Nei, Bro- stenene ligger i enhver Henseende et Trin hoieroj de ligger oppe i Dagen, — derefter er ogsaa deres Form afpasset. De sættes omhyggeligt ned én for én, stilles i Rader og Rækker som stemme- berettigede i Mandtalsførerens Protokol — saa og saa mange Hundreder, saa og saa mange Tusener.Med Pukstén gjøres der ikke saa mange Om- stændigheder. Det er nok, at man maaler den i saa og saa mange Læs eller saa og saa mange Kubikmeter, breder den igrams udover Gaden, pukker den ned til et jævnt Lag og dækker det hele med Sand.

— Og saa kan den værdige Borgerpatrieicr sætte sig mageligt tiirette i sin Stasvogn ved sin naadigc Frues Side, — de vælige Heste stamper og tygger Skum, Kusken knalder med den lange Kjørepisk, og Vognen ruller raskt henover, uden at stode, uden at dumpe.

Thi Banen er fast og sikker.

Der er solid Loyalitet under.

Kompakt sammenpakket Loyalitet.

Puksténs-Lbyalitet.

— — Alen en enkelt Gang hrender det, at der farer en Uregjerlighedens Aand i den tunge dvaske Puksténsmasse bag Byens Kai. Og Puk- stenen gjør Brud paa sin Bestemmelse — løser sig op i Stene, kantede, skarpe Stene, der saadan enkeltvis gir sig til at flyve løs om i Luften, og hvad værre er: ikke paa maafaa, men mod bestemte Maal. — Saa den værdige Borgerpatricier blegner, og den naadigeFruc besvimer, og Kusken faar Ordre til at kjøre hjemad, alt hvad Remmerog Toi kan holde, svinge ind i Gaardsrummet, lukke Porten ilaas med to Omdreininger, og endda sætte en Bom tversover.

— Ja, saadant kan hænde, saa utroligt det end i 10res.Allerede i Lobet af Søndagen havde Brugs- herrerne faat fuld Besked om, livad der var fore- faldt paa Madam Henriksens Sal.

Mandag Morgen raødte Arbeiderne op til sin Dont som sædvanligt.

Men udenfor Wang-Melteruds Brug vented Chefens Gaardskarl med to Breve, det ene til Sagstyrer Stensen, som var Medlem af Streike- komitéen, det andet til Høvlerimester Torgersen. Og Brevene indcholdt de to Mænds øieblikkelige Afskedigelse, med Wang-Melteruds egenhændige Underskrift. — Den sidste Periode i Brevet

til Høvlerimesteren lød saaledes: —--«Paa

mit Brug vil jeg nemlig ingen anden «Ordstyrer> vide af end mig selv, — styr saa forresten Ordet, hvor Pokker du vil.»

— «Farvel da, Kammerater, og tak for lier!» sagde Torgersen. — «Gjør naa inte noe, somdere siden kommer tell aa angre, det vil jei bo dere om.»

«Hvor skal du hen?»

«Jeg gaar hjem.»

Han gik.

«Du er en fælt bra Kar, Torgersen, — men jagu er du et Stykke af en Rædhare, lei!» raabte Stensen efter ham.

— Høvlerimester Torgersen var afholdt og agtet, ikke blot blandt sine Arbeidsfæller paa Wang-Melteruds Brug, men hos Langestrands Arbeidere i det hele taget. Han var Form and i Arbeiderforeningens Sygekasse og havde vært Repræsentant paa to Lands-Arbeidermoder.

Og særlig hans Afskedigelse slog ned som en fængende Gnist i det Tændstofj der allerede i rigelig Mon laa tilrette hos Wang-Melteruds Arbeidsstok, — Naar Hovlerimester Torgersen skulde jages, han, der netop havde raadet til Sindighed og Maadehold, — ja, saa kunde nok nogen og hver regne ud, hvad man havde at vente sig.

«Nei, da nedlægger vi heller Arbeidet paa rode Rappet, og lar det staa tell, Gutter!» sagde en.

«Ja, det gjor vi!» — «Ja det gjør vi!» «— — det gjor vi!»«Hvor mange gaar med'! — høire Haand op!

— det var Stensens haarde, skurrende Røst,

Tre Mand undlod at række Haanden iveiret.

«Er det Meningen, at dere vil fortsætte, dere, ltanske ?»

, «Ja,» beinærked Stavskjærer Even Rasmussen, «jei for min Part agter i Ydmyghed at varetage min beskikkede Gjerning.»

«Men det kan være, du aldeles inte faar Lov aa fortsætte! — skjønner du det? — vi sier stop! — Inte sandt, Kammerater: inte en Haand faar Lov tell aa ta fat paa Arbeidet her idag?»

«Inte. en eneste en!» — «— — inte 611!»

«Og saa skikker vi Bud tell de andre Brukene!

— naa er det Tiden! — over hele Linjen mau det bli, skal der være noen Mening i det!»

Even Rasmussen havde imidlertid i Stilhed puslet sig ud gjennetn Porten.

Og om lidt kom selve Wang-Melterud farende til, hummerrød i Ansigtet.

«Hva Fan er dette for Komedi?»

«Vi har nedlagt Arbeidet.»

«Nedlagt Arbeidet? — he! — jei skal lære dere, jei! — Dævelen brænne mei, skal her inte bli annen Dans uta!»

«Ja det er netop det,her skal!» svarte Stensen.«Holdt Kjæft! — og pak dei! —jei har inte mere med dei aa bestille.]?ak die, sier jei! —

Men jei skal, Herren forsørje mei--! Dere

vil jo true Folk tell inte aa arbeide, ossaa?»

«Ja, det vil vi!»

«He! — true, dere? — ser du den, du? Grisen!', — Han trak en Revolver frem og rysted den i Luften henimod Stensen

Denne gik ham tæt ind paa Livet.

«Skjyter Di, saa er det det sidste, Di gjør her i Verden, — forstaar Di det ? Om Di ossaa dræper én eller to a vors, saa er her nok igjen tell aa slaa Skallen inn paa Dere og rive Dere i Stumper og Filler. — Slipp den der! — slipp den! — nei inte stikk den i Lommen, — slipp den bent ner, der Di staar!»

Arbeiderne havde flokket sig sammen om de to, og Ringen blev etterhvert trangere,

«Slipp den, sier jei!»

Og Pistolen faldt ned ved Wang-Melteruds Fod.

«Se saa! — hvor er Mag ta Deres, naa? — Fommeln!»

Rygtet om disse Optrin gik som en Løbeild over Byen. Hovlerimester Torgersens Afskedigelse og ikke mindre den Omstæudighed, at Wang-Melterud havde truet siue Folk med Pistol, vakte stærk Ophidselse hos Brugsarbeiderne.

Og i Løbct af Formiddagen blev Arbeidet for den allervæsentligste Del nedlagt ogsaa paa de andre Brug, — det hjalp ikke, alt hvad Cheferne lagde sig imod, baade ined gode og onde Ord — Streikekomitéen havde i Hui og Hast holdt Møde og var kommet overens om følgende Betingelser for Arbeidets Gjenoptagelse: at Lonningsnedalaget toges tilbage; at Høvlerimester Torgersen og Sag- styrer Stensen fik beholde sine Pladse; at ingen Brugsarbeider skulde afskediges eller paa anden Maade forulempes for Streikens Skyld.

Men paa dette vikle Brugsherrerne i like gaa ind, — Konsul Dald var igjen den eneste, der var villig til Forhandling paa Basis af Indrøm- melse; men ifølge sluttet Overenskomst kunde han, som Enkeltinand, i den Retning intet effektivt foretage.

Og saa var Bruddet uheleligt.

En talrig Skare af de streikende Arbeidere drog om fra Brug til Brug, og hvor Arbeidet ikke allerede var indstillet, der stansed de det med Magt.

Paa Konsul Dahls Brug var en betragtelig Del af Besætningen ikke stemt for at stoppe.Dahl var nemlig godt likt af sine Folk, som en human, velvillig Arbeidsherre. — De streikende gjorde imidlertid kort Proces: de simpelthen slog af Maskinremmene.

— Men hvor var Politiet henne? — Jo, Langestrands Politi rusted sig og forstærked sig; og det tog Tid.

Tingen var nemlig den, at Politiet i Lange- strand aldeles ikke var belavet paa at møde et Tilfælde som det forhaandenværende. Dagligdags Gjør em a al som at trække en Tyvegut eller en Fyllefant i Arrest klarte det feiende, uden ringeste Betænkning. Men en anden Sag var det, naar det gjaldt Skarer af rebelske Arbeidere.

Overpolitibetjent Ruberg mente jo rigtignok, at alene Synet af en guldrandet Politiluc og et halvt Snes Konstabler vilde slaa Rebellerne med Skræk. Men Politifuldmægtigen folte sig aldeles ikke sikker i saa Maade; han var jo ogsaa den egentlige Ansvarshavende, da Politimesteren var paa en Sviptur til Nabobyen — ventedes hjem lienad Eftermiddagen.

Først og fremst maatte Talstyrken foroges, mente Fuldmægtigen. Og der blev straks sendt Hververe ud i Byen.Saa gjaldt det Vaaben; — thi til de for- ventede Hjælpetropper var der paa ingen Maade Køller nok i Raadstucns Arsenal.

Og Overpolitibetjent Ruberg sendtes som Ambassader hen paa Hjørnet til Grosserer, Stads- hauptmand Bing, Chefen for Langestrands Borge® korps, med Andragende om at faa udlaant en to-tre Fangftdd af Korpsets Sabelbajonetter.

Jo, saa gjerne!

Og med Telthusnøglen i Lommen og fulgt af et Bybud med en Kjærre drog Overpolitibetjent Ruberg afsted ad Telthuset til, gjennom Byens mest befærdede Strøg.

Det var forst, da det led om lidt, det gik op lor Politifiildmægtigen, at dette Foretagende kunde blive skjæbnesvangert nok. For sæt, at Vaaben- trausporten stødte paa de streikende Arbeidere,

tak, saa var de naturligvis bevæbnet med det samme!

Det gik dog bedre. Om en Stund saas Over- politibetjent Ruberg i uantastet Strunkhed at komme marseherende over Torvet, fulgt af By- bildet med Dragkjærren fuld af Borgersabler, som blinked noksaa udfordrende i Solskinnet, — der laa ikke saa meget som en Sæk ovenover.Omsider kom ogsaa Hververne med Leiétrop- perne: 21 Mand, Skræddere, Skomagere, Bybud,

— hvilkesomhelst af de første de bedste. De blev væbnet med hver sin Konstabelhjelm — det eneste Vaabenstykke, hvoraf Raadstuens Depot havde mere end absolut til Nødtorft —, og fik hver sin Sabel ved Siden.

Saa monstredes den samlede Styrke, og Hovedannéen marseherte ud Porten under Kom- mando af Overpolitibetjent Rtiberg, efterat først denne i forsigtig Gesvindthed havde stukket over paa «Samlaget» — ind Bagdoren — og fugtet Halsen med to Akevittere og en Flaske 01.

— Men Politiiuldmregtigen og en passelig Garnison blev tilbage i Raadstubygningen.

— Nogle udsendte Speidere kunde nielde, at Arbeider-Styrken havde fordelt sig, og speeiclt, at Stensen og Per Amundsen og to andre af de værste Tmnultuanter fortiden sad og drak 01 med Drammer til inde hos Mikkelsen i Strandgaden.

Og dette havde sin Rigtighed. — Humøret var glimrende, og Per Amundsen, som var godt paa en Kant, holdt Taler, saa det hørtes langt ud paa Gaden.

— Pludselig gaar Døren op, og Overpoliti betjent Ruberg træder ind med sine Drabanter i Hælene.«I Lovens Navn, jei arresterer Dere som voldelige Oprørere mod den lovlige Orden, — i Henhold til Politiforordning af 19de Mai forrige

Aar, Paragraf-——»

Længer kom han ikke; thi i samme Øieblik spratt Stensen op og bused mod ham

I et Nu var alt i det voldsomste Røre. Stensen og Ruberg vælted sig paa Gulvet i en Omfavnelse som Kat og Hund, og over dem laa der to Politikonstabler og tre Sabelmænd, som forsøgte at skille. Bordet væltedes, Flasker og Glas knustes, saa 01 og Brændevin flommed sam- men bortover Gulvet og blanded sig med Blod af de kjæmpende, — alt under Stoi og Skraal, saa Huset rvsted.

Endelig efter den mest fortvilede Modstand var da de fire Syndere overmandet; Taug blev skaffet tilveie, og man bagbandt dem, — De var stygt tilredt — især Stensen. Klærne hans var flænget, han blodte af Næse og Mund

foraden af Glasskaar-Saar paa Hænderne, og paa den ene Side af Halsen havde han en Skramme efter en Sabel, ilen heldigvis for ham var Skrædder Monscns spinkle Arm en alt andet end kraftig og øvet Sabelsviuger, Et endnu større Held var det, at i den Stand og Stilling, BorgerkorpsetsSabler var, blev Hugget omtrentlig af samme Virkning, enten saa Eggen vendte op eller ned.

— Og det kan med det samme fortælles, at netop denne sidste Omstændighed med god Virkning blev fremholdt, da Langestrands Politi efter Streiken forsogtes tillagt ulovlig Haandlemaade, nemlig skarpe Vaabens Anvendelse, for «Oprørsloven» var oplæst.

— Men heller ikke Ordenens Haandhæverc var kommet fra det uden med revet SUind. Ru- bergs høire Øie havde taget Ferie og faat en Klump som en blaarød Potet anbragt som Sted- fortræder; desforuden blod te Overpolitibetjenten af Risper og Skrammer baade hor og der, og Uniformen var gjort udygtig til Tjenesten.

— Saa afsted til Ra ad stuen. Stensen og Per Amundsen maatte bæres, med bundne Arme og surrede Fodder, uregjerlige som de fremdeles var.

Det kan nok være, at Prosessionen vakte Opsigt-1 Fra alle Dore og Vinduer stak Folk Hoderne frem, og en raskt voksende Hale af Skuelystne fulgte snadrende og skravlende efter.

I Raadstuens Port tog Fuldmægtigen — ved Siden af den netop hjemkonme Politimester — imod Optoget. — Saa blev Fangerne sat ind under Laas og Lukke.Det led fremover mod Kvældingen,

Kim faa af de streikende havde vært Øien- vidner til Arrestationeu; de fleste var gaat hjem hver til sit, andre holdt Øie med Brugene — ved hvilke ogsaa Politiet havde sine Vagtposter.

Men der trængtes ikke lang Stunden, for hele Langestrand vidste Besked. Der berettedes uhyggelige Ting om Politiets Fremfærd, og Top- punktet var, at det liavde hugget med Sabler.

Og fra Arbeiderkvartererne i Langestrands Udkanter tog der paa at strømme som en Folke- vandring mod Byens Torv. I utrolig kort Tid blev der udenfor Haadstuen sort af Mennesker

— Mandfolk, Kvindfolk og Unger.

Men ved den lave Stentrappe udenfor Raad- studoren samled Brugsarbeiderne sig i en Klynge, der hurtigt tiltog i Omfang og Tæthed.

En Politibetjent havde to Gange opfordret Mængden til at fjerne sig; den eneste Virkning var, at Arbeider-Skar en heller seg nærmere.Saa kom PoUtifuldmægtigen, Hau brug te skarpe Ord.

En damp, knurrende [Mumien svared ham; og i næste Øieblik skar en stærk Rost igjennem:

«Nei, vi gaar inte, før vi faar Kammeraterne vores ut!»

«Nei, vi gaar inte! — de skal ut igjen! — ut igjeu!® lød det.

«Er dere gal, Mennesker? — vil dere true dere frem mot Politiet? — det blir dere en farli Spas!»

«Det faar inte hjælpe — Kammeraterne vores skal uti» — «Ja-a-a det skal de!—det skal de!»

«Jasaa naa!» — Han blaaste i eu Sigualpibe, og godt og vel et Snes Mand, Konstabler og hvervedc om hverandre, kom ud.

«Fremad Marsch! —gaa paa! gjør ryddigt!»

Troppen havde øieusynligt sine Bettenke- ligheder.

«Naa da? —jei gaar jo seil ined; — marscli! >

Jo, saa bar det da fremover, om just ikke i Stormskridt.

Folkemassen veg uvilkaarligt noget tilbage.

«Se saa! — nu hjælper det; — bare frem!» t

Da vår der fin, som raabte:

Pcv Si vie: Streik. . J)«Neigu om vi længer lar vors jage som en Saueflok, lei! — Paa dem, Gutter!:-

«Ja! — ja! — Paa dem! — paa dem! — Hurra! — hurra! *

Som en Stonnbølge vælted Mængden forover,, mens Politifolkene over Hals og Hode sogte tilbage til Raadstuen. — Det lykkedes ogsaa de- allerfleste at komme unna, — Politifuldmægtigen var den sidste, der fik redde sig ind, hvorpaa han dreied Noglen om; men det venstre Skjøte af hans Uniformskjole blev tilbage nedenfor Trappen, i en ung Sagarbeiders Næve.

Desuden havde de streikende faat Klo i to Konstabler og cu hvervet Skomager. Og disse Stakkarer fik nu undgjælde; man alog og man sparked.

«Aa, for Guss Skyll, spar Livet! — hus paa Kona mi og alle Barna!» klynked Skomageren.

«Naa ja, Gutter, vi faar da inte slaa dem ihjel, heller!» sagde On. ;De klarer sei med det, de har faat, tenker jei. — Lat vors heller se tell aa faa Kammeraterne vores ut!»

Dermed lod man de tre slippe, efterat rørst Sablen var Skomageren frataget og brudt i Stumper. '— «Ut med Karrirneraterne vores! — ut med dem!»

Politiet forholdt sig taust og lod sig ikke se.

Saa dundred en Sten mod Paadstudøren, flere fulgte efter. Og ind gjennem en Vindusrude fløi Heftet af den sønderbrudte Sabel.

Fremdeles Taushed indenfor.

«Kom, saa sprænger vi Doren, Gutter!»

«Hurra! — javist sprænger vi den!»

Og snart hamredes der løs med Næver og Hæle.

«Nei, dette hjælper inte! — Sæt Skuldrene paa, saamange som kan komme tell!»

Det blev gjort. Der lød et Brag — det var Døren, soin brast; men endcu holdt Jernbeslaget.

Da endelig aabnedes et Vindu i anden Etage, Politimesterens runde, rødkindede Ansigt kom tilsyne og mødtes af et heftigt, vedholdende Raab:

«Slipp dem ut! — slipp dem ut!»

Det varte en Stund, for han kunde komme tilorde for Skrig og Stoi.

«Naa ja, dere skal faa det, som dere vil ha det, da! — Men saa faar dere ossaa være Folk

— Folk!»

• «Ja — ja! — bare ut' med dem — straks!»-

Der blev gløttet paa Porten, saavidt atStensen og Per Amundsen og de to andre Arrest- anter kunde smutte ud, hvoreftcr der igjen ilsomt blev lukket og laast.

En Orkan af Hurraer hilste dem.

Stensens Klær var — som nævnt — i en hoist miserabel Forfatning. Busserul, Vest og Skjorte var fiænget, saa det bare Bryst stak frem. Men Per Amundsen fandt paa at dække Aabuingen ved Hjælp afPolilifuklmægtigcns Kjole- skjote og nogle Kuappenaale, — hvilket vakte umaadelig Jubel.

Oplobet havde ganske taget Magten i Lange- strand.

Politiet var glad til, det slap med at holde, sig væk.

Byens Bedsteborgerska b var skrækslaget, fyldt af bange Forventninger; det holdt sig inde i sine Reder, tildels bag etængte Porte og omdreiede Gadedørsnøgler. Ingeri Hcrskabsvognc kjørte ud i den lyse, milde Kvæld, og Damernes spraglede Vaartoiletter lod sig ikke som ellers se paa Protnenadeveien oppe under Byaasen.

— Tre forskjelligartede Strømdrag kom snart frem inden den sammenstimlede Menneskemasse.

Brugsarbeideme toged afsted for at tale ctOrd med Chefcrne. Stensen og Per Amundsen saas blandt de forreste i Fylkingen.

De fleste af Tilskuerne vendte lidt efter lidt tilbage til sine Hjem.

Men der var en hel Del andre, som sanked sig i mindre Flokke, der hver for sig for omkring og gjorde Kvalm i Gaderne. Thi alt af Skoier og Slusk, som i Langestrand fandtes, var nu paa sin hoie Hest.

I Fronten for jen af Jdisse Flokke gik Oluf Rundstrøm og Oline Larsen.

— Og under den .lokalkjeudté Olines Ledelse blev der om Natten gjort Indbrud i Restaurationén hos Bertel Tallebergs Enke. — Der var fuldt op at finde for tørstige Halse. Madam Talleberg, som blev vækket. ved Lyden af klirrende Glas og en knaldendc Champagneprop, kom i ganske let Antræk ilende til. Men en blank Tollekniv og «aderton Tusen ramsalte Djeflar,» som Oluf Rundstrøm i en Haandevending kommanderte ud, jog hende paa et ilsomt Tilbagctog mod Sove- værelset, bag hvis laaste Dor hun saa tilbragte en skrækkelig Time, rneus Rundstrom og hans Folge jubilerte i Restaurationén. — Omsider gik de da sin Vei, men tog Drikkevarer med sig og fortsatte Festlighederne oppe i Aasen.' — Imidlertid havde Brugsarbeidernes Tog vært omkring paa Visit til Driftsherrerne — uden dog at have truffet en eneste.

Thi Langestrands Plankeadel havde i største Skyndgomhed emigrerét — stukket afgaarde hver til sin Kant. Wang-Melterud var dog lige ved at blive for sén; Arbeiderskaren var allerede ved hans Hus, da hans lille Lystdamper forlod Bryg- gen nedenfor og piled ud over Fjorden.

Oscar Andrésen var tidligt paa Eftcrmiddagen set jagende opover Dalen med sin Traverhest for Karjolen. — Men baade hos ham og hos Wang- Melternd gik de fleste Vinduer ivasken den Kvæld.

Det led langt over Midnat, for der blev nogenluiide stille i Byen.

— Klokken ikke mere end godt og vel 7 Tirsdag Morgen kom Langestrands Magistrat — som for Øieblikket repræsentertes af Byfogden, da den gamle Borgermester var biet upasselig

— og Politimesteren sammen til Raadslagning; Frygten for uvedkommendes Indblanding havde faat de Herrer tidligere end vanligt op af Dynerne.

Det antoges som givet, at Optoierne vilde blive fortsat, sandsynligvis endog med forøget Voldsomhed. Og det besluttedes, at der tele-grafisk skulde rekvireres Militærmagt — en Af- deling Infanteri, som kunde ventes at ankomme fra «Moen» ved Firetideo, da Eksereerpladsen laa i Nærheden af Jernbanestation. Kavaleri var ikke at tffinke paa — Afstanden var for stor.

Eu eivilklædt Politibetjent blev skikket afsted med de nødvendige Tclegmmer; og de tvende Autoriteter oppebied bag sine respektive Kontor- vin duer længselsfuldt den Stund, da Oplandstogets Lokomotiv vilde pibe til Befrielse.

— Henad Formiddagen begyndte det igjen at trække op til Foikestimmel paa Torvet, og det tykued, efterhvert som det led.

Først og fremst var det Brugsarbeiderne. De fleste var overlegent freidige og lo til enkeltes Betænkeligheder — som f. Eks. at Militærmagt kunde blive tilkaldt. — Militære? — ja; lad dem bare komme! — Men de kommer ikke! — de vaager sig neigu ikke!

Politiet var fremdeles usynligt. — Og alligevel holdt Folkemassen sig idag over al Forventning skikkelig. Rigtignok hørtes der jo hist og her lidt Fylle-Skraal og nu og da et overmodigt Hurra; men det var ogsaa det hele.

— Det led fremover, til Klokken var 10 Mi nuter over 4.Da lod Togets skingrende Signal over fra Jernbanestationen.

Kort efter sprang to ha;seblæsende Gutter frem paå Torvet,

«Naa — kommer de!---naa kommer de!»

«Hvem?»

*Soldaterne — vel! — fra Moen!»

— Og ind paa Broen nogle Hundre Skridt længer oppe svinged i samme Stund to Rækker af blanke, blinkende Bajonetter.Der blev med ét saa paafaldende taust over Torvet. Og i alles Blik stég en ængstelig Raad- vildhed spørgende op.

Da var der en, som fandt det forløsende Svar i de to Ord:

«Pukstein, Gutter!»

Og som et vældigt Ekko lød det fra Hun- dreder og Hundreder af Struber:

«Pukstein, Gutter! — Pukstein, Gutter! — Pukstein — Pukstein — Pukstein!»

En Hærskare af Streikere styrt ed afstcd ned- over mod Kaien og kasted sig som en Bisværm over den store Pukesténsdynge under Almealléen. Lommer pakkedes, Huer og Hatte fyldtes.

Imidlertid havde de militære gjort Holdt og taget Stilling foran Veierhuset ved Torvets nord- østlige Hjørne.

Byfogden og Politimesteren turde endelig atter vove sig ud; de kom, i fuld Uniform, eskor-teret af Politibetjcnte og Konstabler, anakridende og hilste paa de to Loitnanter — <5n premier og <511 setond —, som udgjorde Overbefalet.

Soldateme præsenterte Gevær.

Byfogden — der altsaa for Anledningen var i Borgermestere Sted — bar en Bog under Armen.

«Haa haa! — han er da saa klok, 'han har Bonneboka med, lei!» var der én, som raabte.

«Forstaar du inte, at det er Svarteboka, da

— Tosken? — Du kan da vel se, hu er mest likesaa svart som Byfogden og han Gamle-Erik sjøl!» retted en anden.

— Det bølgende Folkemylder oged for hvert Sekund; thi fra alle Gader kom nysgjerrige i flommevis skyllende til. Endog Barnepiger med Smaabørn paa Armen var at se i Stimlen.

Selv Borgerpatricierne og deres Fruer og Frøkner voved at kikke ud af sine Vinduer; ja, der var saamen dem, som dristed sig til at gaa helt ud af Huset — nemlig de, dor havde Altan.

— Puksténs-Tropperne var kommet tilbage i væbnet Stand, og Mængden tog paa at trække sig tættere sammen om den uniformerte Gruppe ved Veierhuset.

Da traadte Byfogden frem, slog til Lyd og opfordred til øieblikkelig Fjernelse.Nei, det var forgjæves.

Saa greb han til «Svarteboka», lukked den op, romracd sig et par Gange og tog fat:

«I Kraft af min lovbefalede Myndighcd og Pligt som hoieste civile Embedsmand paa Stedet har jeg at foreholde eder, hvad Oprørsloven — den norske Straffelovs Kapitel 10, Paragraferne 9 til 12 — bestemmer angaaende Oplob og de XJlovligheder, som under samme maatte forøves,

— saalydeode:

Paragraf 9. Lægger nogen Forsamling den Hensigt for Dagen, i Forening med Magt at mod- sætte sig den offentlige Myndighed, af tvinge Nogen til at foretagc eller undlade en Embedshandling, eller at øve Vold paa

Person eller Gods, da skulle, saafremt de Forsamlede paa vedkommende Øvrig- lieds Opfordring adskille sig og begive sig roligen bort, de, som enten ere Anstiftere eller Anførere, dømmes til Fængsel eller Strafarbeide i femte Grad, hvorimod de øvrige for Straf skulle være fritagne. — Paragraf 10, Hvis de, som saalcdes ere samlede, ikke paa vedkommende Øvrigheds Opfordring adskille sig og begive sig roligen bort, ansees Anstiftere og Anførere med Strafarbeide i femte eller fjerde Grad, og andre. Skyldige med Fængsel eller Strafarbeide i femte Grad. — Paragraf 11. Begaa de i foregaaende Paragraf omhandlede Personer Vold paa Personer eller Gods, ansees de, som deri gjore sig skyldige, med Strafarbeide i' fjerde eller fenite Grad, og Anstif- terne og Anforerne med Strafarbeide i tredie eller fjerde Grad. Vor de r Ild paasat eller Røveri for- øvet, skulle Gjermngsmændene ansees med Straf- arbeide i forste Grad eller paa Livstid. Sker Drab, dømmes Drabsmændene til Strafarbeide paa Livstid eller til at have sit Liv forbrudt. —

I Forbindelse med disse Lovens Ord forkynder jeg i Kongens Navn de tilstedeværende, at enhver, der vil være anseet som god Borger og tro Un- dersaat, straks skal forfoio sig bort og gaa rolig til sit Hjem, samt at de, der ikke adlyde denne Formaning, maa tilskrive sig selv det TJheld, som maatte ramme dem, naar Nødvendigheden kræver, at den offentlige Sjkkerhed maa haandhæves med væbnet Haand mod Oprorere og Voldsmænd.

— Saa have da alle vedkommende sig lierefter at rette!»

— Der var forholdsvis roligt under denne Oplæsnings-Akt; enkelte Tilraab og Forsøg paa Latter havde ingen fængende Magt.

Alen Paabudet virked ikke; tværtimod blev Kredsen smaat om sen trangere.Endnu to Gange (jævnfør LaugestrMds Politi- vedtægter Kap. 1, § 7 og G-ruudlovens § 99) gjentog Byfogden den samme Lekse.

Men nu var Spektaklet kommet op; sidste Gang blev Byfogdens Stemme ganske o verd øvet af Støi og Skraal. — «Ja tak, vi vét det, naa!»

— «Inte bry dei, Svarten!» — «Det er inte saa farlig som lian truer tell, Gutter! — for Kongen er over i England, og de tør inte bruke skarpt, før dc faar Ordre fra ham!»

— «Ftcld Bajonet!»

Og halvhundre Bajonetter rettedes mod den boblende Folkemasse.

Men som skcde det paa samme Koinmando- raab, kom i selvsamme Øieblik en Puksténs-Byge susende mod Militæret.

Saa var Slaget, paa Langestrands Torv i fuld Gang.

Byfogden og Politimesteren fik saavidt bjerge sig ind i en Gjortlerbutik, hvis Eier beredvillig slog Slaa for Døren.

Soldatcrnes Stilling var sletikko lystelig. Alle- rede i den forstc Pnksténs-Omo-ang havde adskil-

© o

lige af' dem faat Mén; og de forlangte Ordre til at gaa paa.— «Anfald med Bajonetten! — fremad luarseb!» .

De jog cn huj ende, hylende Masse foran sig bortover Torvet. Men Pukstén ^-Bombarde- mentet vedvarte. Der blev stadigt hentet frisk Ammunition fra Oplagsstedet nede ved Kaien. Kjærringer og Jenter hjalp til — bar Pukstén i Torldær og Forklær.

— En ældre, sværtbygget Mand gjorde sig især bemærket. Hans Kast traf med en farlig Sikkerhed og Kraft, der lian, retirerende for Ba- jonetterne, alt i ét vendte sig, greb ned i Trøie- lommen og afleverte en Sten. — Det var ingen anden end Herregud i Kaalrabien.

«Se til at faa Has paa den gamle Satan der!» raabte den øvérstbefalende, Premierleitpanten.

Det var ikke mere end som saa, at han fik udtalt, for et af Herreguds Projektiler traf ham i Hodet, saa han besvimet faldt om.

* Skytter! inje paa Stedet!» kommanderte Se- koiidloitnanten. 10 Soldater fik Befaling til at skyde Signalskud. — «I Veiret læg an! — giv Fyr!»

Og de gav Fyr.

Saa en ny Salve i Beredskab, denncgang med 4 skarpe Patroner.— Der gik et Rykk gjennem Masserne ved Knaldet og Rogen, og cn oieblikkclig Stilhed indtraadte.

Men saa tog Stormen atter Fart, værrc end for.

«Lost Krudt! — dc tænker aa skræmmevors med lest Krudt! — haa liaa haa! — Paa dem!

— paa dem! — ta Geværernc fra dem!»

Foran i den fremstormende Hob kom Herregud i Kaalrabien. Hans Øine var underløbne, og der viste sig Skum i Mundvigerne.

— «Læg an! — giv fyr!*

Det smaldt.

Ole Augustinussen sank sammen, stupte for- over paa Ansigtet og blev liggende uden at røre sig.

— «Der skjøt de én!» raabtes der.

«Aa, det er inte sundt?»

«Aa jogu er lian dau!»

— Og raden faa Sekunder vidste nogen og hver liele Kamppladsen over, at en Mand var skudt.

Det var altsaa Alvor, — dc skjod med skarpt!

Og det var nok.

Thi da der nu blev kommunderet Anfuld med Bajonetten, og Militæret rykked frem i Spring- marsch, vendte Streikestyrkcn Ryggen til og op- lostes i vild Flugt, idet enhver af alle Kræfter sprang for at redde sit eget Liv.Og som ved et Trylleslag var Torvet ryddet.

— Saa en Razzia med fældet Bajonet gjennetn Gaderne paa begge Sider af Broen,

— Dermed var Juni-Revolutionen i Lange- strand knust og kvalt.

Politistyrken var allerede i travl Virksomhed med at høste og bjerge ihus en rigelig Efterslæt,

— saa rigelig, at Laderne j Eaadstuens } Arrest- afdeling var falde og vel saa det, for Kvælden kom.

— Og Langestrands Bedsteborgorskab aanded . atter frifc. Det turde udén Prygt lade sine mand-

lige og kvindelige Repræsentanter overvære don Akt, at fire Konstabler løfted Herregud i Kaal- rabien op paa en Dragkjærre og trak afsted ined ham ind i Raadstuens Gaardsrum.

Politimesteren og Byfogden — begge med restitueret Embedsværdighed i Ansigt og Holdning

— kom ud og stilled sig ved Kjærren, mens en tilkaldt Lage i en Part lik konstateret, at den gamle Mand var død; han havde faafc en Kuglo i Brystet.

— Men Provst Carlsen, som ogsaa var kommet til, hæved hoi tidel igt Haanden og lod den synke i Retning af Liget, idet han sagde:

cSyndens Sold er Døden.»Hvad var det, Folk stod og glodde paa?

En Flæk.

Bare en Flæk.

Bare en Flæk paa Langestrands Torv, — hvor der jo dog til hver eneste Dag var fuldt op af Flækker, uden at Folk

for den Sags Skyld gav sig til at staa og glo.

— Ja, men denne Flæk var en Blodflæk.

Og Blodet var ikke af samme Sort som det, der jævnlig pleier! at sætte Mærker paa den Del af Torvet, hvor Slagterne havde sine Borde staaende.

Thi dette her var Menneskeblod.

Derfor stod Folk og glodde.

Der siges, at Drabsblod af Mennesker eier cn særegen Evne til at bide sig fast..

Og hvordan det nu end hermed har sig eller ci, saa er det sikkert nok, at i Uger og Maaneder

rer Sivle; Streik. 10var dev et rustbrunt Mærlf at se paa det Sted, hvor Herregud i Kaalrabien stupte, f — Men Solen bleged, og Regnet skylled, og Hestehove Menneskefødder tråmped henover, ti] det omsider var visket ud.

Af Torvet i Langestrand, ja.

— Men der var en ung Mand, gjennem hvis Øie hin Blodflæk havde brændt sig ind i hans Sjæ!.

Og A ar rulled forbi, mange Aar, og Minde efter Minde blev bleget, bortskyllet, nedtrampet i denne Sjæ), — dog ilde Blodsporet efter Streiken i Langestrand.

Han saa det (or sig ved Dag og ved Nat, vaagen og i Drømme; han saa det, saa ofto han vilde, og ofte saa lian det, naar han ikke vilde se det.

Han saa det for sig som don første Gang paa Langestrands Torv: dette brunrøde Bpkke- Fifr af saadan étpar Fingerspands Længde med de to Bugtninger nedad den stovgraa Puksténs- Grund, — mumlende tul i en liden Fordybning, hvori Strømmen havde samlet sig og størknet til en brunsort Blodlever, der syntes ham som Punktumet i et Spøfgsmaalstegn.Det var ikke netop af Velvillighed, at Lange- strands Politi efter Streiken tildels lod Xaade gaa for l\et.

Det blev nu alligevel gjort.

Arrestanter var der let nok at finde; det var værre med Arrestrum. Raadstuens Forbryder- Paulimer viste sig at være lor faa og for ?maa, og etpar private Kjælderrum,' som blev leiet ude i Byen, var ogsaa snart mættet; — piden tog Politiet paa, sanmeget JRaad var, at se gjennom Fingre med de Angivelser, der stadipt i rigelig Mon strømmed ind. — «Vi kan da, sandt for Dyden, ikke holde halve Byen i Arrest!» sagde Politi- mesteren.

Og Politiets Folk gik med velberaad Hu forbi saamangenen Dør, bag hvilken en opskreemt Familie skalv ved Synet af en Konstabelhjelm paa Gadeii udenfor Vinduet, og sagde gudskolov,.naar den vel var passeret; Far havde jo vært med dernede paa Torvet.

Adskillige var flygtet — mest saadanne, som ikke havde Familie at forsorge; somme satte ikke mere sin Fod paa Langestrands Grund, nogle enkelte kom sig helt over til Amerika.

Men de allerfleste af dem, der havde en mere fremskudt Andel i Streiken og Oplobet, var i Politiets "Varetægt. Saaledes ogsaa Stensen og Per Amundsen, som begge blev fakket endnu før Kampdagens Sol gik ned. Stensens Paagribeise gik denuegang let nok for sig. Under den al- mindelige Flugt for Bajonetterne stak han af ind i et Gaardsrumj.meu cn Politibetjent havde mærket det, han lik med sig nogle Soldater, og Resten var gjort i en Fei.

Ogsaa Høvlerimester Torgersen blev sat fast,

— han begreb ikke selv hvorfor; han havde jo sletikke vært med i Optøierne. Det eneste skulde da være, at han — ligesaalidt som de andre Til- skuere — ikke straks havde forladt Torvet, da Oprørsloveu var læst. — Først senere var det, han fik vide, at Wang-Melterud havde forlangt Torgersen anholdt som en af Tumultens egentlige Ophavsmænd, — samt at to arresterte Tomte-arbeidere fra Wang-Melteruds Brug havde sagt til Politiet, at det især var Stensen og Torgersen;, som havde hidset dem op og ført dem i Ulykke.

— Saa var det Oluf Rundstrøm og Oline Larsen.

Kvistbekvemmelighcden fandtes stængt, da Politiet kom.

Ku vel, Døren blev brudt op.

Kogemaskinen stod paa Bordet og gjorde Honnørs. Men Rundstrom og «Husbestyreriimans. var hverken i Kammer eller Alkove.

No gle Dage senere blev de begge to kapret af Lensmanden paa Brofos og sendt tilbage til Langestrand.

— Men «Langestrands Tilskuer» glemte ikke at skrive Indbruddet hos TaUebergs Enke paa Streikens og de streikende Arbeideres Regning.

Herregud i Kaalrabien laa paa sine Gjerninger. Og lian blev puttet i Jorden, saasnart ske kunde.

— — — Men det var jo fire skarpe Skud?

— ja, Soldaterne forklarte, at de havde holdt over,dengang ogsaa. — Rigtiguok var der én, som syntes at erindre, at en Sten traf ham paa Armen, just som lian skulde trykke af; og kanske saa Geværet var biet en Smule sænket.

— Omtrent liver eneste Mand af Militæret havde Mærker — tildels noksaa alvorlige — efter den langestrandske Streike-Pukstén.Lauges tran d holdt igjen paa at lægge sig til— rette i de gamle Folder.

Saasnart den lovlige Orden atter var sikret, vendte Brugseierne tilbage fra sin LandØygtighed og gav sig ifærd med at restaurere.

Oscar Andrésens og Wang-Melteruds Vinduer blev atter saa hele og skinnende som nogensinde.

Saa var det Brugstrafiken. — Af Arbeiderne sad jo endcl i Arrest; men den store Mængde forøvrigt — paa nogle faa Undtagelser nær — blev budsendt om at møde op ved de respektive Brug. — Og de kom.

Cheferne var naadigc; de vilde tilgive — for denne Gang. Men da vented de rigtignok ogsaa, at — ja, det var en hel Del, de vented i Ret- ning af, at Arbeiderne skulde for Fremtiden være pene Gutter. —- Nu vel, saa kunde Arbeidet be- gyndes igjen straks, — selvfølgeligt med Lonnings- nedslaget staaende ved Magt.Wang-Melterud stilled sine Folk den Ekstra- betingelse, at forsaavidt de var Medlemmer af Arbeiderforeningen liavde dc værsgod at melde sig ud. — Og han besegled Freden med følgende Tirade:

«Naar ret var, saa skulde cgentli hver eneste Kjæften af dere paa Tugthuset — forstaar dere?

— Og kommer dere med noe Vrøvl igjen, saa Fan gale mei — —!»

Arbeiderne dukked Nakkerne og gik uden at kny hen og tog fat hver paa sin vante Dont.

Og snart steg igjen de blaagraa Røgsøiler iveiret fra Brugenes Skorstenspiber, Sagbladene snerred, Høvlene hylte, — Langestrand var atter Langestrand, kanske dog med den Forskjel fra for, at der var mere af Spioneri og mere af slik- kende Sledskhed, flere, som krøp i Blik og krøp i Ord og lagde ondt ind for sine Kammerater,

En Srettedomstol blev beskikket til at tage de langestrandske Streike-Sager under Behand- ling. Og den malte raskt unna, baade hvad For- hør og Domme angik.

Det var en almindelig Forekomst under For- hørene, at Tiltalte søgte at vælte saameget som muligt af Skylden over paa andre.Straffen blev gjennemgaaende ikke tilmaalt efter Lovens strengeste Ordlyd. De allerfleste slap med Fængsel eller Boder. 7 Stykker var der dog, som fil? Strafarbeide, — blandt dem var Stensen, som fik 1 Aar, Oline Larsen og Oluf Rundstrom henholdsvis 2 og 4 Aar. — Rundstrom præsterte under Forhøret en salvelsesfuld Tale om Sveas olycklige Son, som i et ubevogtet Ogonblick havde bukket under for en ond Andes lumske Indskydelse, och saa for detta Brennvinet, detta elaka Brennvinet, — men som nu hoppades: inte alis bara Rattfardighet — ack nei! — ut an først och fremst Barmhertighet hos det adla, det hogsmnade Broderfolket her vestanom Kjolen.

Men hans Velta] enhed faklt rent i Staver, da Administrator spurgte ham, om han ikke til- feldigvis skulde kjende

en vis Olaus Ouskifson, som for ea. to Aar siden blev efter lyst for Bedrag og Overfald oppe paa Roraas.

Per Amundsen 'stod frem for Sættedom- stolens Skranke.

— vDeres fulde Navn?»

«Per Heifallera Amundsen.»

«Di er da ikke dobt Heifallera?»Jo, det vét Gild jei er, — baade i Bayer og Akkevit og Toddy, — — ja ja, saa!»

«Hvor gammel er Di?»

«Gammel? — gammel uok tell aa være klok og inte for gammel tell aa være gal; for jei var tredive Aar ivaar.»

«Er Di gift ?»

«Ja, — det vét Kona mi, at jei er.»

«Har Di Bom?»

«Ja det har jei — tre Stykker og kanske litegranne paa det fjerde, au.»

«Di var med i Opløbet?»

«Aa ja — etter fatti Leilighed, saa---. t

«Naa, Di lik kanske ikke gjort det saa grun- digt, som Di kunde ønsket?»

«Neigu fik jei ei, nei! — for ellers saa skalde hele Langestrand vært svidd a og halve Byen slaat ilijel!»

«Vét Di, hvor Di staar?»

«Ja, det vét jei — jei vét godt, hvor je staar; jei vét, hvor jei faller ossaa, jei; og det er kanske mere, end Di for Deres Vedkommeade vét,»

— — — Og kort at fortælle: Resultatet af Forhøret var, at man kom i Tvivl om, hvorvidt Arrestanten var tilregnelig.

Fangevogteren blev tilspurgt og forklarte:«Jo, jei har ofte tænkt det, jei, at han inte kunde være rekti i Hue; for stundom saa bandte han og skrek og huserte værre enn som en Tryn- tyrk, og straks derpaa igjen saa graat lian og var saa mjuk som et Barn.»

En Lægc, som fik sig Sagen forelagt, turde ikke paatage sig at sige det afgjorende Ord; men det var paa hans Raad, at Per Amundsen under Bevogt- ning af en Politibetjent sendte* afsted for at ind- lægges til Observation paa Gaustad Sindssygeasvl.

Torgersen blev sat paa fri Fod.

Thi som det kom til Stykket, havde Wang- Melterud intet andet at irettelægge for sin An- givelse, end at Torgersen havde vært Ordstyrer paa Streike-Mødet, og at saa Wang-Melterud derfor «trodde> og «antog»--—

De to Tomtearbeideres Forklaring lob ud i bare Vaas.

— «Naa, jaja,» sagde Administrator, «Di har alt sua aldeles ingen Befatning havt med dette Puksténs-Spektaklet, Di, Torgersen?»

«Nei,» svarte Torgersen paa sin rolige, uoget langsomme Maade; — «for det blir saa allikevel inte med Pukstein i Næverne, at vi Arbeidere vinner os vor Ret.»Den Iste September var Oscar Andrésens Fødselsdag. Det var iaar hans seksogfirtiende, og den blev feiret med større Festlighed end nogen af hans tidligere.

Han syntes, han havde Grund til det, — og Ra ad ogsaa. For nu havde han faat begge sine Assurancer udbctalt. Det norske Assuranceselskab forsøgte rigtignok at gjøre Vrøvl; men det maatte give Kjøb og smukt punge ud.

— Det led fremover til 9-Tiden om Aftenen. Haven var dekorert raed kolorte Lamper, og to Glaslygter — én paa hver Side — viste Vei gj enn cm den med Grønt og Vimpler [sinyk- kede Port.

Vinduerne i Konsul Kriigers gamle Vaanings- hus straaled Festglans ud i den dunkle Høst- kvæld, j

Og inde i den store Stasstue var Straale- glansen hundredfoldig.De to Lysekroner under Loftet og Lampetterne paa Væggene straaled. Bordet straaled — med sit Sølvtøi, sit Damaskcs Dækketoi, siue Glas og Karafler, Flasker, TaUerkner og Blomstervaser.

Oscar Andrésen straaled — hans brunrøde Næse og hans rødbrune Knebelsbart, hans snehvide Skjortebryst med Guldknapperne; og Ordenen paa hans Kjoleslag straaled.

Og Fru Andrésen straaled — hendes fyldige Figur i det skinnende sorte Atlask, hendes Dia- mant-Brosche, hendes Ringe, hendes Armbaand og hendes hede Ansigt med Stumpnæsen.

Det var netop paa Festens Holdepunkt — ved Desserten og Skaaltalerne. Provst Carlsen havde udbragt Skaalen for Geburtsdagsbarnet, og der laa endnu over Pastorens Aasyn et Gjenskin af de smukke, bevægede Ord, hau havde talt.

Oscar Andrésen takked dybt rørt for Talen og Tilslutningen, samt udbragte et Leve for Langestrand,

En Mængde andre Skaaler blev drukket: for Yertinden, for Provst Carlsen, for Byfogden, for Politimesteren, for Damerne — — —.

— Atter igjen reiste Oscar Andrésen sig og slog paa sit Glas:

Jo, der- var endnu en Skaal, han vilde fore-slaa at tomme, før de gik fra Bordet. Og det var Arbeiderens Skaal — den gode Arbeiders, vel at mærke!—Thi ligesorn der er gode og onde Engle og gode og onde Mennesker, saaledes er der ogsaa gode og onde Arbeidere, — eller rettere sagt: gode og slette, — hvilken sidste Betegnelse for de allerflestes Vedkommende vel igjen helst burde omskrives med: forledede, forførte Ar- beidere. Vi havde nylig her i Langestrand sét et sorgeligt Eksempel paa, hvorlangt Tidsaandens ni velerende, samfundsnedbrydendeTendenser kunde bringe selv saamangenen ellers dygtig og brav Arbeider bort fra Pligtens og Lovlighedens Vei.

— Men han haabed, at det, som her liavde gaat for sig, vilde være Arbeiderne en gavnlig Lær- dom for Fremtiden, og at specielt den lange- strandske Arbeider herefter mere og niere vilde blive en loyal, en pligttro Arbeider — med andre Ord: en god Arbeider! Hau haabed og onsked det. — «For det er jo engang saa, mine Damer og Herrer, at uden Arbeideren, den gode Arbeider, er det ikke saa greit at være Brugsherre, heller. — Paa disse Præmisser tillader jeg mig at opfordre det ærede Selskab til at drikke Arbeiderens Skaal!»

Og Champagnen funkled og straaled, da Glas- sene løftedes og tømtes.Dagen efter FødselsclagsgiMet var Oscar Andrésen nede paa Brandtomten og inspiserte Rydningsarbeidet, som dersteds var i fuld Gang.

For nu skulde Brugets Gjenopbyggelse paa- begyudes jo før jo heller.

— Han var kommet ned til Elvebredden just ved det Sted, hvor man havde brugt at skovle Sagmugg ud i Strømmen. I Vandkanten laa der endnu igjen en klissevaad Sagmugg-Banke, soin fire Arbeidere hver med sin Spade holdt paa at rydde væk.

Osear Andrésen stod og iagttog Arbeidet, mens lian velbchageligt røgte sin Cigar — en Havanneser, en ægte.

— Da pludselig blegned han, og Cigaren faldt ham ud af Haanden.

— — Thi hvad var det, som stak op der- nede i Morjcn, efter Olaves Pedersens sidste Spadetag? — en Trærod?-- Gud hjælpe, saadet ikke ud som---som FWre — Men-

neskefingre — med sorte Slintrer af Hnd og

Kjød! --

— «Huff, da!» sagde Olaves Pedersen, — her har vi da_' endeli Haanden etter gamle Herre- gud i Kaalrabien! — det er ty del i; nok; — for se ber er jo den store Kartneglen paa Tomrael- fingren, ossaa!»

Da snudde Oscar Andrésen sig braat omkring. Han gik bent hjem, ind paa sit eget Værelse, og drak i Lobet af ti Minuter op det meste af en Flaske Konjak til fem og eu halv Krone Flasken — toldfrit hjemført.

Digitaliserad av Projekt Runeberg och publicerad på http://runeberg.org/psstreik/.

Konverterad till .pdf, .epub, .mobi och .txt av Arkivkopia och publicerad på https://arkivkopia.se/sak/runeberg-psstreik.

Filen skapad 2018-12-17 15:36:25.326592